

2020.2021

ARRAAGUTAMAAT UNIKKAALIAT

2021 arraaguuvuq 25–giliqtangani aulaniqaqsimalirninginnik Ukiuqtaqtumut Katimajjit, ammalu 12–giliqtangani Ukiuqtaqtumut Katimajjit Ministautingita katimaniminingat, katimallutik Maingutillugu 2021 Aislanmi, iksivauta Rassamiuup ininga Aislanmi nuutautillugu Rasamut.

Ilulingita Naliqkangit

Angajuqqaap Uqausitsanga	3
Angilligiaqtittiniq Ilaunginnalirniq Qanuilinganinganik Ukiuqtaqtumi Katimajinut	7
Ukiuqtaqtumi Katimajit Pijariakillittijingit.....	9
Ukiuqtaqtumit Nauktiqsungniq Qaujisangniqmullu Piliriaksaq (AMAP).....	9
Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG).....	9
Saputijausimaningit Ukiuqtaqtuup Tariungata Avatinga (PAME).....	10
Angilligiaqtittiniq Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Nunarjualimaami NGO Qanuilinganingit	11
Silaup Asijjiqpanlianinga / UNFCCC.....	11
Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Katimarjuaqtut Nunaqaqkaaqsimajut Pijjutaullutik (UNPFII).....	11
Nunarjuarmi Iqalulirinirmut.....	12
Nunarjualimaami Surrangnaqtulirinirmut Katujjiqatigiit (IMO).....	13
Inuit Kuin Kiggaqtuqtingita Katujjiqatigiingitta Katimajiralaangit (ICPC)	15
Ukiuqtaqtumi Atuagaup Aaqiksimaninga (ANPF)	17
Kiggaqtuiniq Ujirnaqsitittinirilu Inungnik Qaujimanirijaujuni	
Avatimi Aanniaqarnanngittulirinirmillu Qaujisarnikkut	19
Ukiuqtaqtumit Aanniaqarnanngittulirinirniq.....	19
Tariurmiutanik Atuttiarniq.....	20
Qitiqpasiani Ukiuqtaqtuup Tariungata Angirutaa.....	21
Katimarjuaqtut Uumajut Ajjigiinngiruluuqaqtut (CBD).....	21
Katimarjuaqtut Maligarmik Surailutik Tauqsiiqatigiikpaktut Attarnaqtumiittunik Uumajunik (CITES).....	22
Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Piuqsuarnirmut Nunamiutanik (IUCN).....	22
Sururnaqtut	23
Ukiuqtaqtumit Sururnaqtunut Piliriaz (NCP).....	23
Sitaakhuummi Katimaniq Sururujuinnaqtunuk (POPs).....	23
Minamata Katimaniq Aqirrujualiurnirmut.....	24
Kajusitittiniq Ukiuqtaqtumit Nauktiqsuqsinirmut Pilirijinut Tusaumaqattautiqatigiigutunik (SAON).....	24
Pivalliajulirijikkut	25
Ilautittiniq Makkuktunik Nunarjualimaami Piliriangavaktuni	27
Tusaumaqattautiniq	29
Unikkaaliat Immikkut Kiinaujaqutigjanit Qaujisarniq Tavvuuna	
Nainaaqtausimajukkut Kiinajait Nalunaiqtausimaningitigut	32
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami Pigasuaqtangit Ammalu Turaagangit	37
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami Katimajit	38
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingikkut Sivuliqtiit Katimajingit	38
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatakkut Iqqanaijaqtingit	38
Tunirrusiat Ilisaqsiniq	39

Nagligivavut taikkua ilajaariit ammalu piqatigijaujut
ilaiqsimajut nagligijarminnik kanimannaqtaqaqtillugu,
pijaquqtusaqsimallutiglu aksurnatuqtiguuqsutik.

Angajuqqaap Uqausitsanga

Taanna kiinaujaliririmumut arraagu atulauqsimanngitavut iluunnata atuqsimalirivavut. Taakkua taqqiit qilillu marrullu taqqiit unikaariniaqtavut, pigiarvigilugu lippuluu 1, 2020 tikillugu Maatsi 31, 2021 atutitillugu tamanna nuvagnarjuarmut qanimannaq nunarjualimaami atuqtausimavuuq. Arraagu pigiaqsuni matujauqattariangaliqtillugit matumajaunialiqsutik, asuillaak pingajuani qanimannarmut tikitaukkaniqsuta. Akunngitigut niriunniqtaapallialiqpatsuta, ammalu niriunniqtaqaraluaqtillugu qunuummirutiqaqatsuta utituinnaraimmat qanimannaq atanariakkanimarittumariulluni utiqpatsuni atausiarani. Uqausiqtaiq qaujimalaunngitavut tamannaularitaaqtillugu suurlu “attanarniqsaq isumaalunnaqtuq”, tusaumajauniqsauliqsuni atuqtauniqsaaq taanna. Atingit qasuarutinut imaksajait, suurlu “Astura Jinika”, “Vaujun”, “Matuuna”, ammalu “Jaansan & Jaansan” angirrami uqausiksatuanguliqsimaliqsutik.

Nagligivavut taikkua ilajaariit ammalu piqatigijavut ilaiqsimajut nagligijarminnik kanimannaqtaqaqtillugu, pijaqquqtusaqsimalitullugu aksurnatuqtiguuqsutik. Tamanna atuqtaujuq isumagiqasiutijuvavut sivulliqpaami “kasuaqtaugatta” kanimmajjaikkutimut ammalu tamanna uqausirillugu qaritaujagut pivaliajutigut irgiirnaaqtautitigut. Arraagurmillu pigiarataamut nalunaqtumut pigiarutiqaqsuta–pillugu taanna qanimannaq nuvagnarjuamut– niriunniqtaqsuta tamanna qanimannaq nuqqaqtipalliaqattigut qasuarutitigut ammalu maligarijautitaujagut tamakkua maligarijautitaujagut katsupalliaarjupput.

Takusimagatta gavamakkt Inuit Nunaanut takunnarmata ajjigiingituqtigut, qaujisaqsutik kamagijauksianginninnginnik inuit nunaliit. Aggannik uasaqattariaqarniq atuqtautillugu aulataunirmut– Inuit nunaliit suli salumajumik attanangittumik imiqaqattangittut. Suli tusakkanniqsimajugut naasaqtausimaningita miksaanut amisurajani illumiuqatigiini, sulikkanniq tukimuagutiksakkanniq pilliriarilugu. Killiaqatitaulutik ilusirmut kamagijaujjutitsait nunaliujuni kamagijauqiaqaliqpatutik qallunaat nunanganni ulurianaqumiiqititsigunnarmata nunaliujunik. Qaujiniarivugut qanutigi akuniuniqarniarmangaaq sapunnianirmut pinasuarningita Inuit Nunaani ajuinnarutauningalu aaqqigiarigiqarningitalu inuunasuarviujut atuqtaujuq pillugit, asingitigullu inuusiqausitigut ilusirmuungajunut aanniaqarnangittulirinnik, ammalu qanuilingalirmangaata kinguningagut inungnut turaangajut ammalu asinginnut nunaqaqqaqsimajunut.

Inuit imaimmata, pinguatuinnaasuungngimmata pinasuallari-suungummata taimangalimaaq– taimaimmat ilitsisimavigijavut iqqanaijaaq iqqanairlugu. Iqqanaijarasuaruq aksurnaqtuqsuutitigijavut atuqtaavut tamannautillugu. Angirrami iqqanaijarariaqarniq, uajamuuqtunit qaritaujagut aturiaqaqsuta katimaniaratta. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajjiluta Kanatami Katimanirisuuvut Arraagutamaaqsiutimik Katimaniriliqsimajavut tamakkutiguuna. Kajusiinnaqtumik gavamalirinnik pilliriarivalliajangitigut ilagijautitautinnginaqasiutijugut tamakkununga. Tukimuagutigillugu titiraqsimajuqutivut–taanna Utqiagvik Angiqatigiigut – tukimuagutigigunnaqtaqsimajavut katimajjutiqaliraigatta qatimaqatavittinni, suurlu taakkununga Ukiuqtaqtumut Katimajinut ammalu Ajjigiingittunut Katujjiqatigiittunut Nunaliuqatigiini timiujuni.

Monica Ell-Kanayuk, Angajuqqaap

Qatsusimatsiaqtumik kiinaujaqatitauniarniq Nunarjuami Pijarialiit Pillugit Kanatakkunnik, uqausiujujuq ukiaksaangani 2020, ikajuqsinaqtut nipiqaqtsinittinni Ukiuqtaqtumut Katimajinut, ammaluttauq asinginni pimmarijuni Nunarjuami Katimajjutiqaqtuni, suurlu Katujjikatigiittut Nunaliuqatigiit Katimajjutiqarnirijattanginni Silaup Asijjipallianinga Pillugu, ukiuqtaqtumi qaujisaqtuliriniq, uqaqatigiigutiqarniq nirjutinik anngutaqaqattarniup miksaanut ammalu niqiqatsiariaqarniup, ammalu atuqtaujuq miksaanut tamaani Qitiqpasiani Ukiuqtaqtuup Imangata.

2021 arraaguuvuq 25–giliqtangani aulaniqaqsimalirninginnik Ukiuqtaqtumut Katimajjiiit, ammalu 12–giliqtangani Ukiuqtaqtumut Katimajjiiit Ministautingita katimaniningat, katimallutik Maingutillugu 2021 Aislanmi, iksivauta Rassamiuup ininga Aislanmi nuutautilugu Rasamut. Katimanirmi inuinanniqpausimajujut taimailaullaqattaqsimagamik arraaguuk marruuk aniguraimmatik katimaniuqattaqsimajuni kingunitinni. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit kiggatuqtaminiit Riakjavikmi Kalaaliit Nunaanut Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingita Angajuqqaangat Hjamaar Taal uvangut takunnatilluta qaritaujakkut. Quvianammarilauqtut katimanirmi uqaqatigiigutauqiatsiakannijummat

Killiaqatitaullutik ilusirmut kamagijaujjutsait nunaliujuni kamagijaugiaqaliqatsutik qallunaat nunanganni ulurianaqtumiiliqtitsigunnarmata nunaliujunik.

unikkaat / unipkaat ungipaghat / nalluna
Episodes Players Website Directories Monetization

All Episodes Edit Delete

Inuktitut Podcast Series - Monica Ell-Kanayuk

FEBRUARY 27, 2021 INUIT CIRCUMPOLAR COUNCIL SEASON: 2 EPISODE: 1

00:00 | 19:18

Description

We are very happy to have former CBC Radio announcer Joanna Awa join us to host a series of Inuktitut language podcasts. We are starting with ICC Canada President Monica Ell-Kanayuk, also a former CBC Radio announcer in Iqaluit, Nunavut.

Joanna speaks with Monica about her path from CBC to becoming a Member of the Nunavut Legislative Assembly, and Minister of several portfolios in the Nunavut Government. She is also an award winning entrepreneur. Now, as President of ICC Canada, she is taking the Canadian Inuit voice to the international arena, for example at the Arctic Council, and the United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues.

Music on this podcast is by Nelson Tagoona, Inuit throat boxing artist from Baker Lake, Nunavut. Additional narration is by Hazel Ootoowak, Project and Office Coordinator at ICC Canada.

silaup asijipallianinga pillugu, uqasiujut sanngillutik tukisinaqsutik Ministaujut Angiqatigiigt ikajuqtuqtang atulajjagiarutauqullugu, ammalu akuniuluqaqtumik kinguvauqqaliqtuq arraagunut –qulinut atuarsangat Ukiuqtaqtumut Katimajit Tukimuagutiksanut Parnaut.

Ilaugattarnivut ammalu ikajuqsigitigiqattaqtavut Ukiuqtaqtumut Katimajinut iqqanaijaqatigiinnirmut katujjiqatigiittunut. Sanngijumik pivallianiqasimajugut surraittut nunami Aturrunnaqtut Pivalliajau-ninginnut Iqqanaijaqatigiit Katujjiqatigiinik (SDWG) piliriqatigaqsuta. Qanimannaq pillugu atuaqtaujariialit pigaluaqtillugit, pigiaqtitsi-qa-taujujguta nutaatamik “Nunami 2 Nunarjuami” (L2G) inuusirmik kipisiqujinniginniq piliriamut, sulikajusiniqatsiaqtuq sanngijuuilluni iqqanaujaangujuq piliriat taakua Piliriat Sanatuniliit (Project CREATEs) pigiaqtitamingat. Kajusiniqatsiaqtuq Qaujimanigarnimik Amiqqauti-qaqattarniq Qaritaujatigut Pigiaqtaulaqsimalluni Iqqanaijaqtinut sivulliullutik takuvattunut isumalirinirmi ukiuqtaqtumi nunalirjuani pigialirataaqtillugu 2021.

Kanata katimaviulaqtuq taakkununga katimajunginnarnialiqsi-majunut SDWG–kut titiraqtigata aulatsijup namminiqatigarningat taakkununga Laviil Silattusarvigjuanganik ammalu Aaktikniakkunnik. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit kajusijut sivuliqsutik ajiigii-ngittutigungut iqqanaijaqatigiittunut piliriqatigiinut piqasiujuuqasiu-tilluni Ukiuqtaqtumi Nautsiturniq ammalu Qaujisarnimut Piliriatigut, taanna sapujjauningata Ukiuqtaqtumi Tariurmitait Avatinga, ammalu Tuarirnaqtuqaqtitsittailimanirmut, Pivagijjaqsimanirmut ammalu Qanuigiarigarnimut. Qaujimanittinnik uqasiuqattaqpugut atunik

uqatigiigutaujumut ammalu pivallialluta ajiigiiitsiqatautinirmik piliriqatigiinnittigut qaujisarnimut ammalu isumaliurutiqarnimik tukitaarutiqarasuarnimut. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit piliriqatigainnaniaqtut iqqanaijaqatigilugit ilautiqattarlugit inuit qaujimaniliit ilunnainni nunarjuulimaami pivalliajauningitigut piliriangujut.

Katujjiqatigiittut Nunaliujut Katimaviuvigani Katimajit Pijjutiqaq-sutik Nunaqaqaaqsimajut Isumaaluutinginnik (UNPFII) katimaniu-langalauqsimajugut 2020–nguliqpat nuqqaqtitaupattajummat arra-gummaritsuni qaritaujakkat katimajuksamaat lippuluunguliqpat 2021. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingita Angajuqqaangat Hjamaar Taal, quviasuutiraqarataaqminiq 40–giliqtangani katimajuliqtillugit katimaqataulluni Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajinginnut upagu-tiqattasimalluni. Uqalimatsuni uqausitsaminik, kiggaqtuilluni Ukiuq-taqtumut Katimanirmi, uqausiqajujuq akunniqaruninginnik avviarutinik iglurjualiurnimut sananirmik avvialutauqaqsutik ukiuqtaqtumi qaniman-narjuaq pijjutaulluni. Hjamaar uqaujijilluni gavamaujunit imaiquillugit “matulugit avvialutaujut akunniqarutaujut tamaani inuit nunaatta nunanginni pimmarijutigut kiinaujaliurutiqatsialirlutik nutaatigut nunaliquittinni, sivullitijarialinnik sivullijulituk maililugit illurjua-liuriagarneit suurlu illuliuritut, imaqautinik, ammalu kinaaluqautinik.”

Tavvani Katujjiqatigiittut Nunaliujut Nunarjuami Imarmiutalirinirmut Timiqutigijaujuq (IMO) uqausirijujavut nuqqaqtitauninga Kiniqtau-luaqtunik Uqsuqtirutinik (HFO–kut) ukiuqtaqtumuiriqattarniq, kisiani iqqanaijaariniaqtavut inuisaljiarasuarlugit qulinut–arraagunut atuliqtausimaninga Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit sulijuq-sarniaqaput qanuiliurariaqarutata saputiniarlugit ukiuqtaqtumi tariurmiutait avatinga ikajuqturlugulu pijariaqallarittut usikattarniit iglurjualiaksanik nunalittinnik makimatsiqasiutimmata. Inuit Ukiuqtaq-tumiuqatigiit Katimajingit ikajuqtuijutt aqqigiarutiksaniit aqqigiar-ialingnut namminiqatigiinginnik piliriviumik, gavamanik ammalu nunalinnit. Qaujimsiaqsugulu amisunguriaqtauniaqpata usikattarniit inuit ilagijauqattariialit isumaliurutiqliraiippata tamatuminga, Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit tunisisimajut Tuxsirautittinnik Nautsiturnimut qanuilingalirniujumik IMO–mi arraagumi atuqtillugu.

Aulatsiniqajujuqut ikisivautauunik katimagutautilugu Inuit Uumajulirinirmut piliriqatigiinut ammalu uqatigiigutitigillugit isumaaluutaujut attanaqtumiiliqtut ungunasuarnimut, nanuliriniqu, tuugaallu nuqqaqtitausimaningit asingillu amisut uumajulirinirmu-ngaunut isumaaluutaujut uvattinnut aktuajut. Tunngasuttisimajavut Inuit Inuusuttut sivuliqullugit Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katima-jinginnut takunnarniaqtavullu pijariuqpalliatillugit sivulitiunirnik. Piviqatitsiviginiqatavut ilauqattaqullugit nunarjuami piliriniujunut ammalu katimanirnut, tamaksumungalu tunisimaviqakkanirniaqsuta inuusuttut Ilaukkaniqattaqullugit Inuit Nunaaniingaaqsimajut.

Kanatalimaami, qanimannarjuaq piliriarisimajutuarillaritsima-jangani Gavamakkungita Kanataup, angajuqqaativut kajusillutik iqqanaijaqaput qaritaujatigut katimaqatigiqapatsutik gavamatuqakut angajuqqaatinginnik pivaalliqtigumallugu Inuit Angajuqqaavuarlutik Nangminiqatauninginnut Katimajiralaat (ICPC–kut). Ikajuqtuqtaul-luta katimajiqutittinnut, uqausiqapugut ilaliutitaujuqullugu nunar-juami saqqititauluni uqausiqarajaqtuq isumaaluutaujunik aktuajunik

ukiuqtaqtumi qutsittumi Ukiuqtaqtumullu Atuagaq Titiraqtausimanginga (ANPF), ikajurvigisimajavut taanna. Tunngasuttillauqsimajavut niruaqtaurataaqqarmiutillugu Makivikkunnut Angajuqqaarijaq Pita Aatami Katimajiquittinnut katimajiuqataunialirninganut, ammalu taanna katimaniugumaarniaqtuq pimmariujunik katimajjutiqarviuniaqtillugu arraagu pigialirataaqtillugu 2021 katiqatigillutigu Kanataup Angajuqqaanga Turuutu, ammalu tamatumungalingajuliriqataujut gavamatuqakkunni ministautit, qaritaujakkut katimanirmi.

Iqqanaijarviujuni inuitaitajuniingaarnikkut pivalliaqunnaqsisimagatta amisugalanni pimmariujutigit nunarjuami katimaqattanittigit, suurlu ukua UNFCCC katimaniqalaalirmimmata COP26 katimaniuluni Galaaskumi, Sikaatlaan. Uvagattaup, iqqanaijaqtivullu akuni ikarragasannik iksivaqaataulluta Suumkut qaritaujakkut katimaqattanirni, ikarrangit sikinngujangittigit Tariup Akiani maliksugu, uvvaluunniit asiata ikaranganik, uqausirilugu ulaaviingaalukkuk 5-mi, unnuatuqakuluunniit qulaaniigiqsimaliqtillugu ungataaniluunniit. Tamakkuti-guuna qatimaqattanittigu inivut ivittitsiakanniqtuq pijjutigillugit ukiuqtaqtumi ilusiliriniq aanniaqarnangittulirinikkut, tariurmiutanik piuqsuarniq, uumajunik aulatsiniq, ammalu surunnaqtunit.

Arraagumi atuqtatinni pingiaqtsijummijugut nutaamik Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingita Paatkaaskuk tusaqsautiqattan-naqtanginnik tajajuuq “Unikkaat” / Ukiuqtaqtumi Tusaqsautitaujut” aturlugu Suumkut sanarutiit atuqtaujunnarningita qaujimaajuningitigit qaritaujattigit atuqtauliqtunut. Taanna Paatkaast piviqatitsivattuq unikkaarunnatitsilluni uvattinnik nangminik unikkaatsatinnik uqausiit uqausivut aturlugit. Quviasujuvunga qaiqujausimajariaksaq Inuktitut ammalu Qallunaatitut katimaniqaqsuta arraagugani naammaksisimalirmijumik katimaniuluni, taimaiqasiutisimammatt Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingita Kanatami Tungilia-Angajuqqaap Liisa Qupirruuluk. Iksivautavut Tali Sampu Tuaruu sivulliqpaaminiq qaiqujausimalluni nutaamut paatkaasmut. Pigiaqtitamiq Auggusi 9-ngutillugu, 2020 Nunarjuajalimaami Ullurritaujumut Nunaqqaqqaqsimajunut.

Qaujitaqtausimajuq Tammaqsimajuqsuqtausimalluni Kiinaujalirini-nirmut Nainaaqsimatillugu titiraqtausimajuq piqasiutisimajuq tavvani unikkaaliangusimajumi, titiraqtausimallutik 2020-2021-mi kiinaujaqtuutiminiit, Aulatsijjuntut Parnautimut ammalu kiinaujaqatitsigutausimajunut tukimuagutinut unikkaangusimajut katimatillugit Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingita Katimajinginnut Arraagulimaqsiutimik Katimaniqatillugit, naammagijausimatsutillugu Katimajinut Juuni 26-gutillugu, 2020, qaritaujakkut katimaqatigiingnirmi. Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingi Kanatami Arraagulimaqsiutimik Katimaniliminiit, Nuvaimva 25-ngutillugu, 2020, sulikkanniq qaritaujattigit.

Qujagikkaniqpara Juu Alla Kunuk, utiqsimammatt Qikiqtani Inuit Katujijiqatigiinginnut iqqanaijaqarumalluni pijariaqallarittunik isumaa-luutaujut pillugit qaujimaninga atuqtitaujariaqarmat tamatumunga iqqanaijaamut. Juu, kinguniqarijauniaqtutit Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajinginnut ammalu Inuit Nunaanik nunalilimaanuut, kisiani nalunngittunga aqutittinni atuqtatinni piliriqatigiikkannilurimaar-mijuguk.

Matugutigilugu, tamannaugaluqatillugu qanimannaq, iqqanaijaq-pugut sulii Inuit nipiaqatitsugit nunarjuami pilirivnut. Sivuniktinni takunnaqattautiluta katimaqattalaarnivut qilanaarnaqpuq taqqini aggiqtuni amisuuniqsait Inuit qasuaqtausimaliqtillugit, ammalu qanimannaq pillugu maligautitaujut katsurjuumititauvallianginnatillugit Kanatami nunarjuamilu nunalijuni. Tamannautillugu, ulurianaqtu-miittailigitsi ilitsinik kamagitsiarlusi iluunnasi.

Monica El-Kanayuk

Monica El-Kanayuk
Angajuqqaq

Quttiktumiinniqaq Ukiuqtaqtumi Pilirijigijaujut uqausiqalauqpuq pinajugutaujumi angilligiatittijumalluni kiinaujaqutigijauniaqtunik Nunaqagqaaqtunut Inungnut Titirarvigijaujumut (IPS) takugajalauqtuugaluat akigijaujunik aulattiniarluni allavimmi avittuqsimaniqsaulutik Ukiuqtaqtumi Katimajinut ilagijaujunut amialigait nunanganni.

Angilligiatittiniq Ilaunginnalirnirmut Qanuilinganinganik Ukiuqtaqtumi Katimajinut

Ukiuqtaqtumi Katimajit 25-nik ukiunik Nalliunniqsiulilauqput 2021-mi, nunarjualimaami nuvagjuarnaq-19 nunarjuarmi qanimmagutauvalliajuq asijjiqpallianginnaqpuq qanuq taanna timiujuq ammalu piliriqatigiit aulaniqarmangaata Arraaniulauqtuq, Aislaan takuksautittilauqpuq ajurnannginninganik pijaritujuunik nunarjuarmi piliritittijariaksaq qarisaajakut Taimaikkaluaqtillogu, ajurnanngikkaluaqtillogu, piuluarajanngettug ilauqataujut isulittarvigarinnut tautunnikkut uqaqatigiingnikkut. Ukiuqtaqtumi Katimajijuat piliriangit tatiqasuunguvut piliriqatigiigusirnik — ICC-kut asingillu Ilaunginnaqtut amma Kiglisiniaqtinik amma Qunngiaqtinik.

“Qarisaujakuungitkut” katimaniq pitaqanngilaq nunarjualimaami qanimannautillogu amma uqaqatigiigutauvaktutik katimatillugit Quttiktumiinniqsat Ukiuqtaqtumi Pilirijimmariit (SAOs) asingillu qanuili-urniujut. Tavvuuna piliriqatigiingniq sanajauqattaqtuq matuingatsunilu uqaqatigiingniq kajusiniqatquq nutaanit tukisiumaqatigiingnirmut pijariatujunit pivalliatittimajunit katimallaringnirmillu aaqkiksimanilingnit.

Alianaigusulauqpugut ukiaksaq 2020-mi nutaanik kiinaujanik Nunarjuarmi Inulirijikkunninngaqtunik Kanatami — sivullirmi nalunaiqtaulauqsimalluni 2019-mi Kanatami kiinaujat atuqtuksanik — angiqtaulauqsimavut Kiinaujalirijikkut Katimajinginnut. Taakkua kiinaujait sivuvasiluarmata Kanataup nunarjuarmi sivuluqtiuninginnut ukiuqtaqtumut ammalu ajauqtuijutiqammarilauqtutik ajjigiingittunik Gavamaujunik Kanataup Maligaliurvigjuangani ammalu Sanat Katimajiralaangit. ICC-kut taimanngat piliriqatigaqsimaliqtut pilirivvigijaujumi pilirijillinganik pinajugutigijaujumut pingasunut arraagunut tunniq-qutauvaktunut unikkaatigiigutausimajumik pitittiniaqtumik kajusian-ginnarunnarnirmik ammalu piviqaqtillogik katujjiqatigiingujut pivalliatittijunnarlutik pijunnarniujunik aktuaniqatunuk Ukiuqtaqtumi Katimajiujujut amma asinginnut nunarjuarmi tamakkaa Inuit kiggaq-tuqtaujariaqarnginnut.

Asikkanninginnittauq, ICC-kut utuqput qaakkanniagut kiinaujaq-tigijauniaqtunik angilligiatittimullutik ilauvangnirijaujumik piliria-ngujumi ilauttinnirmik Tuavirnaqtuqaqatittitaili Manirmut Pivagijaqs-maniq Kiusinirlu (EPPR) piliriqatigiiktunut. Kanata isumaniqpuq Iksivautarjauluni EPPR-mut tamanna piviqaqatittilluni inungnut pilirianut aktuaniqatunut sivulluijinnirmut tuavirnaqtunut, sururnaqtulingnik, Paqsaijikkunni (SAR) amma attaniqsimanirmut pijjutaujut. ICC Kanatami ilauniqsaulirninginnik saputijausimaningit Ukiuqtaqtuup Tariungata Avatinga (PAME) Piliriqatigiiktuni manna ajurnanngimmijug Tunisisimajavut PAME Niaqurijaujut Katimajaqtuqatausimajut (HoDs), amma Aullaqtittijimmariit Piusigiatinnasuktangit Nunarjuarmi

Sigjaqpasingmi Katujjiqatigiinnut (IMO) tautuqattaqtutik pinajuutinit aktuaniliit ukiuqtaqtumi usikaqatqinut pijjtausuut.

Asijjirninga titirarvingmiutalirijutit Amialigarmi Nutaaguriaqtil-luni Ukiuqtaqtumi Katimajinut qanuiliurutaujumajunut pivagijaut, kajusittilauungittuq pijariirumik 2019-mi. Imannangaarli, ministait piliriaksaqatittilauqput qanuqtuurutiksantut isumaksaqsuurutiksantik ministait katimajjutigivaktanginnik, SAOs, ilaunginnarniaqtunillu (PPs). Tamanna piliriangulauqpuq 2020 pigialisaqtillogu unikkaujirmillu saqqittitijugalauqtuni. Kisiani mai 2021-mi Ministait katimarjuaqtillogit Rikjavikmi Ministait angiqsilauqput Qanuqtuurutiksantut Parnautimik ukiunut qulinut aggitunut Ukiuqtaqtumi Katimajinut. Parnaut talli-manik iksivautaqatquq amma 2025 qitiqpasiani qimirrujauniaqtuni, amma kingulliqpaami qimirruqtuuluni 2030-mi. Kanatami ajauqtuisi-mavuuq kajusittitijullutik kajusiinnarunnaqtumik pivalliatittinirmut piliriqatigiiktunut (SDWG) titirarvingmik. Tuksirautiliuqjut tunngasuk-tittijinik piliriangulauqpuq lippu 2021-mi.

Quttiktumiinniqsat Ukiuqtaqtumi Pilirijigijaujut uqausiqalauqpuq pinajugutaujumik angilligiatittijumalluni kiinaujaqtigijauniaqtunik Nunaqaqaaqtunut Inungnut Titirarvigijaujumut (IPS) takugajalauqtu-galuaq akigijaujunik aulattiniarluni allavimmi avittuqsimaniqsaulutik Ukiuqtaqtumi Katimajinut ilagijaujunut amialigait nunanganni. ICC-kut inigijanga, amiqqaarutaujut qassikallangnut asinginnut Ilagijaunginnar-niaqtunut, imaittuulauqpuq, qanutuinnag kiinaujaqtigijaujut tunijaujut nunaligjuanit tuttarvigijaujumut pijauulluannigilat pitaqappagiiqtunit sanirvaktausimajunit pititaujunik Ilaugataujunut.

Kanatami, nunarjualimaami pilirinirijauvaktut ujirijaqalauqput angilligiaqsimajumik ikajuqtuinirmik pitittivangninganik ICC-kunnut asinginnullu Ilaunginnarnialiqunut, ilalugu nutaat kiinaujat Aaqkiktau-simaliqtupata, kiinaujaqtaqtuinnarnialik ikajuutiksakkannirmut IPS-mut. Sitamat atuqtaungaarunnaqtut uqausiulauqput, kisiani angiqatigiiktug-arunnaqngittuni, taimanninganullu isumagijaujuq igitaulauqpuq. Kanata

ICC–kut pinajuinnaqput piuniqsakkut ilautittinirmik Ukiuqtaqtumi Nunaqaqqaqsimajunik Ukiuqtaqtumi Katimajinik tunisillutillu titiraqsimajunik atauttikkuuqatiqaqtutik asinginnik Ilaunginnarniaqtunik piliriqataujut AMAP-mut tuksirarlutik piusigiaqsimajunik pilirijusirnik.

kiinaujaqatittikkanniqtillugit ICC–kunnut amma Ilaunginnarniaqtunut Kanatami, tamanna ikajuqtuiniujuq ilauqataunginnarniaqtunut ukiunik 25-nik tamaaniilirmat. Maannauninganit, ilagijaunginnaqtut isumagijaqqaqsimajut tutsiraunitillu (ilagijautsuni kingulliqpaq Aislaan iksivautanga 2023-mi 2025-munu), kisiani pivallianiqaluaqsimangilaq. Imaillingalilauqupuq Nunaqaqqaqsimajut Inuit Katujjiqatigiit upagutisimajut ilauqattaqtullu ikajusuunguvut Ukiuqtaqtumi Katimajirjuat ajjigijaungittutik pilirivviqauqtunut timinnguqtitausimajunut pijariatujunit isumaliurutiqaqinnariaqattaqtugut kisut pijjutaujut ilauniarmangaata. Tamanna sanajausimagaluaqtillugu nalimugiinnginniq, ICC–kut kiggaqtuinginnaqput kiggaqtuqtugit Inuit Kanatamiut amma Inuit nunangannik. ICC–kut niriukput kiinaujakkanniit Kanatami pivaallirutauniarninginnik atuutiqattiarinirijanganut piviqarutaulunilu iqqanaijaqtitaarlutik immaqaa atausirmik nutaamik iqqanaijaqtimik ikajurniaqtmik Ukiuqtaqtumi Katimajinut, arraagutamaat amisururriaqaktut.

Kingulliqpaamik, katimatittiji Ukiuqtaqtumi Katimajinut nuunniaqpuq 2021–mi Ulaasamiut Katujjiqatigiinginnut, 70 ungataaniittunik

katimaniaqsimallutik, katimarjuarnirik pilirianguksanillu pivagijaqtausimajunik arraaguungnut marruungnut nasarmiinniaqtuq. Uqaqatigiigutausimammarippuq qanuq Ulaasakkut iksivautangat aulaniqarniarmangaq niruaqtausimanikkut. Ukiuqtaqtumi Katimajirjuat tilijausimajutiqarmata uqaqatigiigiatqanngittutik attarnaqtumii-tittailinirmut, kisiani suli takujaujariaqpuq pisimajaujunnarmangaata maanna gavamalirinirmut qanuilinganirijaujumut.

Ukiuqtaqtumi Katimajit Pijariakillittittijingit Ukiuqtaqtumit Nauktiqsungniq Qaujisangniqmullu Piliriaksaq (AMAP)

Nuvagjuarnaq-19–mut kigliqatitauninginnut, tamarmittiaq katimajirjuat piliriangulauqput qarisaujukutt ICC Kanatami katimaqatauqattalauqput qassikallangni AMAP HoDs katimajunit amma AMAP Piliriqatigiit Katimatillugit Utupiri 2020–mi ICC–kut qimirulauqput uqausiaqatutillu AMAP titiraqsimajunik katimalaunngitillugit kinguniagullu katimalaunngitillugit, tusaqtittilauqtutillu katimaniup miksaanut amma AMAP piliriaksanik.

ICC-kut pinajuinnaqput piuniqsakkut ilauttinnirmik Ukiuqtaqtumi Nunaqaqqaqsimajunik Ukiuqtaqtumi Katimajinik tunisillutillu titiraqsimajunik atauttikkuuqatigaqtutik asinginnik Ilaunginnarniaqtunik piliriqataujut AMAP-mut tuksirarlutik piusigiasimajunik pilirijusirnik. Tamanna ilaqaqpuq iqqanaijaarijaunginnarnialiqtnik sivuliqtunirmut inigijaujunik taakkunani AMAP piliriqatigiini. Turaagaqalauraluaqtillugit ilaunginnarniaqtumik iksivautaqarlutik AMAP piliriqatigiinut, ilaunginnarnialiqtnuq uqaujjaulauqput taanna pijariaqarajaqtuq Quttingniqsami Ukiuqtaqtumi Pilirijimmaringmut angiqtaunirmik asijjirlugu maligialingit aturialit. Tamanna akunikallaunajarninganut, piliriqatigiit saqqititvalliavut "Piqannarijaqarnirmik Katimajinut" inigijaunajaqtumik akunniqsuqtuniarluni. ICC-kut piliriqatigaqput asinginnik inigijaunginnarnialiqtnik innuksijumallutik taassuminga nutaamik inimik ajurna-runniituaqpat.

ICC-kut kajusitittikkanniqtut piliriaqarnirmik aaqiksuvallianirmik uuktuumajagutaujumik piliriangujumik uqaujjuumallutik nunaqaqqaqtut ilaunganginnik aturnimillu nunaqaqqaqtut qaujimanirijanginnik AMAP-kut piliriarivaktanginnik. ICC-kut piliriqatigainnarniaqput piliriqatigivaktaminik, (ilagijaulutik Kanatamiut Amialikkamiullu Gavamangit, AMAP HoDs, Saami Katimajit, ammalu Ukiuqtaqtumi Aatapaaska katimajingit) atuliqtitauvallianinginnut taakkua pinasuaqtauvalliajut.

ICC Kanata pilirisimammarimmat amisunit AMAP qaujijummarijunit (piluaqtumit Inuit qanuinnigittiaraninginnut ammalu aqirruujaqsanginnut). AMAP saqqitittiniaqpuq qassikallangnik nutaanik qaujisaqsinirnik 2021-mi ICC-kullu sivuliqtigijauqattaqsimallutik, katujjillutik sivuliqtiullutik, ikajuqattaqsimallutillu qassikallangnut ujirnaqtut taakkunanngat aviksimanuijuni "Inuit Qanuinnigittiarusinnut", "Aqirruujaqarnirmut" ammalu "Surujungnaqtunut ammalu Silaup Asijjiqpalliananganut Qanuiliurniujunut".

Asingit AMAP qanuiliurutit ilauttillutik katujjaulluni piliriaksaq Atuluaqtailimanirmut Ukiuqtaqtumi Piruqtuviriniklu (CAFF) Piliriqatigiiniit uumajut najuganginni, AMAP-kullu piliriaqatutillu tusaumatitinnirmik. ICC-kut pivagijjaqsimakkanniqtut piliriniqsaulirumallutik Silaup Asijjiqpalliananganut Pilirijillariuqatigiinik - iluliqarlutik gavamakkunnik katimajaqtusimajunik ajunnginniqallarkitunillu pivalliatitaujunik aaqiksuvallianirmillu nunarjuami — ilaqtuinnarialik katujjillutik sivukkaqtailutik nutaamit qaujisangningmit.

L2G

Circumpolar
Mental Well-being

Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG)

ICC Kanatami Angajuqqaq Maanika Al-Kanajuq Angajuqqaarijauvuq Tilijausimajunut SDWG-nut quvvariaqtittijug nangminiqsurunnarnirmik, sapilirunnangittunik qanuinnigittiarnirniklu ukiuqtaqtumi nunalinginni. ICC-kut akunialuk piliriqattaqput taakkununga piliriqatigiiktunut, ajjigiinngiruluuqaqtunik piliriaksagaqtutik: inungnit aanniaqangnangittuliriningmut inuuqatigiinullu pivallianingmut akailliurutaunjunit, sungiutivallianingnit, silaup asijjiqpalliananganit aulattiningnillu nunaminngaaqtunit ukiuqtaqtumillu iliqqusingnit uqausingnillu.

Ilangat aksurunnarniqaanguqataulauqtuq SDWG-kut piliriarijngit tamatumani arraagumi sanajauninga takijumik nainaaqsimajumik unikkaaliurnimik Ukiuqtaqtumi Katimajinut Quttiktumiinniqsat Ukiuqtaqtumi Pilirijillariit Ukiuqtaqtumi Aktuqsinirivaktanginnut nunarjualimaami qanimannamik. ICC Kanatami niruaqsinirmik pituinaunngittunut iliqqusituqarnullu aktuqsinirinaqatginnut Ilalauqtutillu aulattiniarluni katimaniarijaujunik. Ilagijauulluni tamatumunga Piliriangujumut, ICC-kut atuliqujilauqput pilirijinik aaqiksimaliqtititqujillutik tasiuqsiniarlutik naliangnituinnaq sivuniksami ukiuqtaqtumi katimajinik piliriaqarniarlutik Nuvagjuarnaq-19-mut aktuqsinirinaqatginnik aktuqsinirinaqatginnillu ukiuqtaqtumunut. Taimaikkaluaqtillugu, ICC-kut piliriaksagaqtittijumalilauqtut SDWG Titirarvingmut.

ICC katujjillutik sivuliqtigijauvuq pimmaqialungmut isumakkut qanuinnigittunnarnirmut qanuinnigittiarunnarnimullu piliriangujumut taijauulluni Nunalingmi Nunarjuarmu. (L2G). Taanna piliriaq aaqigiqtaulauqpuq nunarjuarmi qanimannamut aullakatagiqannginninginnut, kisiani ICC-kut aulattilauqput tallimanik Ilinniaqtaujuksanik Qaujijaujunik Tauqsiiqatigiiktutik sulilauqtuq Maatsi 2021-mi. Taanna katimaniq piviksattiavulauqpuq tusaqtittijunnaqtutik silatujunik pilirijusirnik tunnganaqtunik iqqanaijaqtunik ajjigiinngittunik nunalingni

Nutaat kiinaujat Nunarjuarmi Pilirianut ikajuutausimavut ICC–kunnut Kanatami piliriaksangit pivaallirutaullutik pimmariujunut Ukiuqtaqtumi Katimajinut pilirijuuqatigiinut ikajuqsuqtugit Kanatami piliriangit sanngiktigiarutiksatsat ukiuqtaqtumi sivuliqtinut.

takuksauttillauqtunik pilirijusinginnik isumamigut ajurutilingnut amma qanuinnngittiarusimut pijjutasuunut.

Tamarmittiaq Ilaunginnaqtut kiggaqtuqtaulauqput. Kingullirmi piliriangujuxsatsat ilinniaqataujunut kasuumainnaqullugit asinginnik nunaqaqqaqsimajunik upaktauqqaqaktunik immiiniqtittittailmanirmut amma isumakktut qanuinnngittiarusimut. Upagutisimalutik qaujisarlutik parnaktausimavagiiqtukktut. Taanna piliriangujuq ingirra-niaqpuq 2023–ngurasungningani ikajuqtuqtaurjuqsimallunilu ilagijau-junit SDWG-kunnut piliriqatigiinut.

ICC–kuttauq katujjillutik sivuliqtuigivut pivallianirijaujunik Aippangani Qaujisarnirmik Inuunasuarnirmut Qanuilinganirijaujunik Ukiuqtaqtumi (SLICA-2) piliriqatigijauullutik Alaaskami, Ulaasami, Kalaaftit ammalu Suiitan, Nuai, Saamilu Katimajingit ICC–kut Kanatami aulattilauqput titiraqtaugiarnagatmik titiraqsimanilingmik 4-gijangani Kiinaujaliuru-tiksaniq Ukiuqtaqtumi Unikkaami (ECONOR IV), tamaunnga “Inunnt piuqsuarnirmut makimautiqarnirmut”. Tunisilarmijuuq ilanganik “Inuit Niqiksaqattiarinirmik, Niqiqainnaqtittinirmik, Niqittiavalirinirmik, amma tungujuqtuq uumajut makimajutingit” ilagijauulluni saimmatimut unikkaamut pijjutaujumut Aislaanmi Iksivautauinirmi.

Saputijausimaningi Ukiuqtaqtuup Tariungata Avatinga (PAME)

Nutaat kiinaujat Nunarjuarmi Pilirianut ikajuutausimavut ICC–kunnut Kanatami piliriaksangit pivaallirutaullutik pimmariujunut Ukiuqtaqtumi Katimajinut pilirijuuqatigiinut ikajuqsuqtugit Kanatami piliriangit sanngiktigiarutiksatsat ukiuqtaqtumi sivuliqtinut. ICC–kunnut Inungnullu, PAME pilirijutiksantut parnautit iluliquapuuq pijjutaujunik sivulliujuu-gialingnik Utqiagvik nalunaiqtausimajunik ICC Alaaskami katujjiiqatigiinut sivuliqtuqatut amma ICC–kut Kanatami ikajuqtuujunnaqsimavut tamatuminga piliriaksamik.

Viivvuari 2021 pigiasaaqtillugu, PAME katiqattalauqtut atangiqtuq katimalauqtillugit tallimat qaujimajumariit pinasuarusiik marruuk aniguqsimaliqtuuk. ICC–kut tautuktangagut, tamanna PAME Katimaniq kajusiniqattalauqpuq - ICC–kut ilaujunnaqput Kanataup silataanut amma ilaujunnaqtutik tamainnik tallimanik pilirijimmaringnik ilagillugu iluittumik aulataujuq qarisaujukktut aaqiksimaningagut. ICC–kut ilaunginnaqput Umiarjuakkuuqtittijunik tunniqquqarunnaqtutillu taakkununga pilirijinut IMO–kut pinajuutinganut.

Kingulliqpaangulluni PAME katimaniq Aislaanmi Iksivautarijauulluni Ukiuqtaqtumi Katimajinut sivuliqtut anigulaungitillugit Ulaasamut, marruuk sivulliujuumajuuq Viivvuari 2021–mi katimatillugit angiqatigiigasuktutik piliriangujuxsaniq Ministait katimatinlugit Mai 2021-mi, nutaamillu PAME 2021mi-2023mu iqqanaijaamut parnautimi. Taanna sivulliqpaattiangulluni PAME angiqsilauqsimajuq piqutinginnik qarasaujukktut unuqtunik “angiqtaulauqtunik”, kisiani tamanna piliriarijari-aqalauqtavut kajusigiqalauratta titiraqsimajuni amma suli isumaa-luutiujuni iluani katimaniuvattuit pijariqtauniarisuti Ministanu.

Pilluatait PAME-kut kajusititaujut katujjillutik aulataullutik Kanatamut, taakkualu ICC-kut katujjillutik sivuliqtuqatutik, ilausimallutik, uvvaluunniit qaujisaqtauvalliajut ilaliujjausimavat:

- Kingulliqpaaqsiutit nutaannguriaqsimajut 2009-mi Ukiuqtaqtumi Usikaqtaqtit Qaujisarnirmut (AMSA) Unikkaangani Atuliqujausimajut;
- Marruuk tusaumajjutsatsat Nainaaqsimajut Imarmiutanut Sapujjausimajunut Avatinginnut (MPAs) asijjiqtunut:
 - Tusaqtajuksait Nainaaqsimajut Imarmiutanut Sapujjausimajunut Ininut (AMSA) asijjipalliajunut ukiuqtaqtumi
 - Tukisigiagaksat Nainaaqsimajut Nunaqaqqaqsimajut Niqiksaqattiariaqarnirmut Ukiuqtaqtumi — Attuiniqatut Asijjipallianinganut Tariuq
- *Tukiqattiaqtunik Ilauttiniq Nunaqaqqaqsimajunik Inungnik Nunalingmiunillu Imarmiutalirinirmut Qanuiliurutinik (MEMA) Tusariarviujunnaqtunut Qaujimajutit*

Angilligiatittiniq Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Nunarjualimaami Gavamaunngittut Katujjiqatigiit (NGO) Qanuilinganingit

Silaup Asijjiqpanlianinga — Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Pilirijjutauniaqtunut Angiqatigiigutit Silaup Asijjiqpallianinganut

Katimaniit qanuiliurutaujullu Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Tunnguvianiit Katimaniq Silaup Asijjiqpallianinganut (UNFCCC) tamangmik kajusiin-nalauqtut arraagumit. ICC-kut piliriaqaqsamavut Aaqqiksuijmallutik COP26-mut Qanuiliuqtauvalliajumajumik tikittugu ilagijauullunilu 26-gijanganut UN Silaup Asijjiqpallianinganut Katimarjuarnirijaujuq Piliriqatigiiktunut (COP26), Galaasku, Sikaatlanmi, aaqqiktausimalluni Nuvipiri 1-mit 12-mut 2021-mut.

Upalungajauti tusaqtitalauqtuq sivullingmit avatiliriningmut ilaqaqtuq silamut aktuutijunit sivulluujaksanit saqqitausimajut Utqiagvik sulinirarutimit tusaqtitaungmijut qassikallangnut apiqsuqtajunut ICC-kut iqqanaijaqtinginnut, katimaqatigaqpaqtutik Nunarjuarmi Katima-tittijimik Talii Saampu Turuu, amma ICC Kanatami Angajuqqaap-Tuglia (Nunarjualimaami) Liisa Kuupuqqualuk, apiqutiksaaqtunilu ICC-kut sivulluutijumajanginnik naammangilliurutaulilauqtunik ICC-kut sivu-liqtinginnut amma angajuqqaatunut qanuiliurutajumajuq COP26-mut nuuttijumaniuvuq ICC-kut aaqqiksimanirijanganik silaup asijjiqpallian-inganut mikilligiatittinasungnirmut atuqtauvaktunik silaup asijjiqpallianinganut atuqtauvaktunut. Arraagugasangnut, ICC-kut atuutiqat-tiaqtutik katujjiqatigiingusimavut saqqittinasuktutik uukturautinik silaup asijjiqpallianinganut nunarjuarmut. Inuit ikajuqsamavut inunnit tukisittinasuaqtutik silaup asijjiqpallianinga pillariummat, maanna taimailingammat, amma Inuit asijjiqpallianinginnit assuruqpalliammata.

ICC-kut tunisilauqput marruungnik COP26-nik sanirarmiutanik piliriangujksanut pinasuutigijaujunik UNFCCC-kunnut. Sivulliq "Inuit Qaujijatuqangit Qanuiliungningmut" — pingasut unikkaat Inuit imarmiutanik aulattiningnit pilluataulluni silamut sungiutivallianingmut. Pijjutaujuq inuit imarmiutalirinnimut aulattiniq aulattinirlu niruqtaul-luni pillugu kasuutininginni sungiutituinnangillutik, kisanittauq ajjigiingittunik atugaksanit ICC-kut iqqanaijarninginni ajjigiingittuni nunarjuami inigijaujuni. Ukuanguvut Nunarjuarmi Sigjaqpasigmi Katujjiqatigiit (IMO), Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Katimarjuaqut Maligarmik Imaup Tariungani (UNCLOS), amma sivummuaktivallianiq Inuit imarmiutanik piusuaarnirmik Pikialasuaq/Saavurjuaq.

Aippanga piliriaq "Inuit Qaujijatuqangit, isumaksaqsuurunnatti-arniq amma aulajunnautit" — Inuit makkuktut isumagijaminik saqqitit-tivut sungiutivallianirmut amma aniguijunnarnirmut. Taanna piliriaksaq tunngaviqatquq qanuiliuqjauninganik Utqiagvik Sulinirarutimit.

2020-mi, ICC-kut qimirrujimmariuqattaqsamagivut ajjigiingittunut Kanatami silamut-aktuanilingnut unikkaalianut ilagijauulluni Aannia-qarnanngittulirijikkut Kanatami qaujisarnirmut qaujisarutit unikkaanga

taijauulluni, "Kanatamiut Qanuingittiarusingit Asijjiqpalliajumut Silamut: Piusigiatittiniq Qaujimanirijattinnik Qanuiliurutiksanut". Aaqqiksuaqtavalliauvuq Silaup Asijjiqpallianinganut Isumaksaqsuuttiaqsi-manirmullu Pilirivvigijauvaktumit Ammaluttauq Ukiuqtaqtumi Kanatami Aviksimanirni Tautuquuqtajunut Unikkausirmi Taijauulluni, 'Kanata Asijjiqpalliajumut Silamut: Piusigiatittiniq Qaujimanirijattinnik Piliriaqarniarluni' kajusititaluni Silaup Asijjiqpallianinganut Aktuqsini-rivaktanginnut Sungiutivallianirmullu Pilirivvigijauvaktumut.

Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Katimarjuaqut Nunaqaqqaqsamajut Pijjutauullutik (UNPFII)

Aniqsaaqturinnik qanimannaq aktuirjaluqpuq 19-giliqtangani UNPFII-mi Katimatillugit Piliriangulaaqtuq Airili 2020-mit, kisanili ungavariaqtaulauqtuq 2021-mut. Katimajjutaalauqtuq "Sailiniq, mali-galiriniq amma sanngijut piliriviit: nunaqaqqaqsamajut piliriaksangit atuliqittinirmut Kajusiinnarunnaqtunik Pivalliatittinirmut Turaagari-jaujumik 16."

Qaujijammarik Pilirijjusi Nunaqaqqaqsamajut Pijjunauti-nginnut (EMRIP) katimalauqput Tisipiri 2020-mi. Katimajjutaalauqtuq "Aktuininga Nuvagjuarnaq-19 pijjunautinginnut Nunaqaqqaqsamajut Inuit Nunarjuarmi Katujjiqatigiingitta Sulinirarutinga Nunaqaqqaqsi-majut Pijjunautinginnut".

ICC Kalaallit Nunaanni Angajuqqaq Hajlam Tahiuq uqausiqalauq-puq ICC-kut kiggaqtuqtugit. Uqaqtuni, Nuvagjuarnaq-19 aksurur-naqtummarialuuninganik ungasiktumiittunik amma nunaligjuangun-ginniqsanik Inuit Nunanganni. Pitaqannginnuq aulajunnautinik ikajuutaunginnaqput aanniaqtaarnaqtunut attarnaqtumirjuaqunut. Inugialuarniq, niqiqattianginniq, inuusiqattianginniq, immiirniq, amma puvaqlungnaq ajjigiingittinnuq inuqutittinnut aktuani-lingnik aulajunnautiqattiangittunut. Amisut angirrarijaujut imarmik kuvitittivannigilat kuvitittivaktutillu qurvingnik. ICC-kut tiliurivut gavamakkunnik matusiqullugit piqtirjuunik pitaqannginnuq Inuit Nunanganni nutaanik kiinaujaliurutiqlutik nunattinni, sivulluujilutik piqtirjuunik suurlu igluliriniq, imiqtarniq ammalu kinaaluliriniq."

ICC-kut tiliurilaurivut EMRIP-kunnut ilagijaujunik qimirruak-kanniqullugit piliriangusimajunik ICC-kut Ukiuqtaqtumi Katimaji-gijaujuni, piluannuaqtuni uqausiusimajunik Nuvagjuarnaq-19-mut Ukiuqtaqtumi.

Tavvani nutaami Ukiuqtaqtuup atuinnauningani,
pimmariuninga atuliqtittiniq naammaktunik maligialingnik
pimmariuvuq atuagaliuqtinut Inungnullu.

Nunarjuarmi Iqalulirinirmut

ICC-kut Inuit nipinginnik katimatittisuunguvut ilautittijunik nunarjuarmi iqalulirinirmut pijjutausuunik. Ilisarilugit tariurmiutait aktuaniqarmata, pimmariuvuq nauttiqsurniarlugit nunarjuarmi iqalulirinirmut pilirianguvaktut. ICC-kut Iksivautangat, Talii Saampu Turuu tamatuminnga sivummuaktittisimavuuq ikajuqtuqtaulluni ICC-kunnit Kanatami taimaittariaqaraagami.

Titiraqsimanilik 9-mi 2018-mi Utqiagvik suliniraruti ICC-kunni tiliuqtaulauqput, "piusigiaqtauqullugit Inuit ilautitauningit pijunnarnirijaujullu Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Maligaliurvingmi, aktuaniit Nunarjuarmi Katujjiqatigiit tuttarvingit amma katujjiqatigiit, ukualutuangungittutik: Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Avatilirinirmut Piliriaoq (UNEP), Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Ilinniarnilirinirmut Qaujisaqtlirinirmut Amma Iliqusiilirinirmut Katujjiqatigiit (UNESCO), Nunarjuarmi Aanniaqarnangittulirijikkut Katujjiqatigiit (WHO), Nunarjuarmi Sigjaqpasingmi Katujjiqatigiit (IMO), Niqinik Amma Piruqsiivilirijit Katujjiqatigiit (FAO), atuliqtittilutillu Nunarjuarmi Katujjiqatigiinik

2030-mi Ingirrainnarunnaqtunik Pivalliatittinirmut Turaagarijaujunik (Sdgs) Inuit Nunanganni "

ICC-kut nauttiqsuqsivut Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Niqinik Piruqsiinirmullu Katujjiqatigiit Katimajiralaanginnik Iqalulirinirmut (COFI-mik). COFI-gijaujuq atuqtauqattaqsimagivuqtauuq nunarjualimaami angiqatigiigutausimalluni atausiinnakkuuqtitaunngittutik atuqtauvaktunut aajiiqatigiigutaulauqtutik ilaliujjauullutillu Inuit nunaqaqqaqtullu qaujimanirijangit pimmarialuullutik tunniqqtauvaktutik. FAO-gijaujuq ilisaqsivuuq pimmarialuuninganik Iqaluit amisuniglu aktuaniingnik piliriaksanik ukununga: niqiksaqattiaqpangnirmut niqittiavaqaqpangnirmullu; kiinaujaliurasungnirmut piruqallianiq iqalulirinirmik tauqsiqatigiingnirmillu ajuqsarunniipaalliqittinirmillu saqqittinirmillu iqqanaijaaksanik piviksanic nunaligjuangunginniqsani.

Nunarjuarmi Sigjaqasingmi Katujjiqatigiit (IMO)

ICC-kut piliriqatigaqattaqsamavut asinginnik Inuit nunanginnik, Inuit nunanginnik Kanatami, nunalingni, kiinaujaliurasuaqtinik amma Gavamaunngittunik Katujjiqatigiinik piliriqatauttiaqullugit IMO-kut katimatillugit taimanngat 2017-ngulauqtillugu Ilaugattaqsamavugut IMO-mut pilirianguvaktunut aktuaniilingnut uqumaittunut Uqsualungmut (HFO-nut) nuqqaqtittinirmik Ukiuqtaqtumi umiarjuuqaqtittivangnirmik, imaup iqqangagut nipiqquqtujunik, quaqsaaanngittukkut usikaqtaqtinik, imarmik qirniqtamillu pauksarmik. Taanna IMO-nguniraqtaujuq Qaujisaqtiuguvuq Ukiuqtaqtumi Katimajinut, tamanna tukimuaktittiniq naliangnituinnaq umiarjuakkut usikaqtaqtivuktunik taakkunanngat katujjiqatigiinik pimmarialuuvuq nalunngittiarumainirmut Inuit pijunnautiqaraluarmangaata nillirviqarunnarnirmik ukiuqtaqtumi imarmiutalirinnirmut aulattivviqaqpangnirmik.

Tavvani nutaami Ukiuqtaqtuup atuinnauningani, pimmarioninga atuliqittiniq naammaktunik maligialingnik pimmarivuuq atuagaliuqtinut Inunngnullu. Nunarjualimaami Imavingmi Katujjiqatigiit Atulilauqput Nunarjuarmi Maliktauvaktunik Umiarjuanut Aulattijunut Ukiuqtaqtumi Imanginni (UKIUQTAQTUMI Nalunaikkutaq) 2014-mi sapujjauqullugit umiarjuat, umiarjuat, avatingit, amma qanigijaaniittut imangit tamarmik nappaqquutit. Uqaqsamangmat IMO-mi uvvaluunniit uqalimaagalian-gusimajuni, *Aullaqtittiniq Ukiuqtaqtumi Imanginni*, amma Ukiuqtaqtumi Maligait "turaangatitavut ajjiigiinngiruluuqaqtunut umiarjuakuuqtit-tijjutinut aktuaniilingnut pijjutaunut aktuaniilingnut tammariikkutinut imarnut avataani marruuk nappaqquutiik — aaqqiksimaniksanga, sanajau-ninga amma piqutingit; aulattiningmut pilimmaksainingmullu; paqsaijkkut; ammalu, nalimugiimik pimmariongmijuuq, saputijausimajariaqarningit ajjiungittut avatingit amma uumajut najugangit ukiuqtaqtumi."

IMO-kut Katimajiralaangit Suruqtittittailmanirmut Kiusinirmullu (PPR-gijaujuq) 7-gijangani 8-gijanganillu Piliriqatigiingnirmik, ICC-kut nalunaiqsilauqput ikajuqtuininginnik pivaallirutaavaktunik nuqqaqtittinirmik atuqtauvangninganik kajusititauvangninganillu HFO-kkunit ukiuqtaqtumi aullaqtittivangnirmut. Qanuilingaliririjanga nuqqaqtittinialuni arraagunut qulinut piviksamik ukunngunnga, atuqtaujumajumut MARPOL-mut (Nunarjualimaami Katimarjuarniq Pitaqaqtittittailmanialuni Surujungnaqtunik Umiarjuanit) asijjiriaqtaujunik ajuqtittinirlu isumak-saqsiurutaukkanniriaqapquq tamakkununga pivaallirutaavaktunut aniguqtitauniarlutik ICC-kut ikajuqtuigattaqsamavut sannginiqsanik pijaujarialingnik qilammuniqsakkut isulivviksautilingnik aktuqsijumal-lutik tamatuminga nuqqaqtittinirmik. ICC-kuttauq ilisaqsigivut qanu-tuinnag piunngittukkut aktuqsinirinaqatngit HFO-kut nuqqaqtittisi-maninginnut Inuit nunalinginnik kiinaujaliurasukpangninginnillu.

ICC-kut piliriqatigaqput piliriqatigijaujunik angilligiatittijumallutik kuvijuqarninganunut kiusijunnarnirmik ajunnginnirijaujunik pijaaqqu-

taunngittumik kuvijuqarniqpat uqsualungmik ukiuqtaqtumi imarijau-juni aullaqtittivalliani qanigialigiatittininganunut tamainnik PAME-kut Umiarjuakkut Usikaqtaqtinut Pilirijillingnut, ammalu EPPR-kunnt.

ICC-kut pianiksisimaliqtut pijaujarialingnik pinasuutigijattinnut Uqaqtatigiigutittinnut IMO-kunni qaujimajauqullugit Inuit nangminiq nipiqaunnaqullugit pimmariummik nunarjuarmi katimarjuuqtaqtunik. Un-ikkausirilauqpavut Viivvuari 2021-mi katimaqatigiitillugit IMO-kut ka-timajiralaanginnut. ICC-kut ikajuinnarniaqpullu ajjiunngittunik qauji-manirijaujunik Inuit Ukiuqtaqtuup tariungani avatiqarninginnik pim-mariuninganillu tamaani nunattinni niqksaqattariaqarnittinnut amma ingirrajjutinut aqutigiijauulluatarluni nunattinnut.

ICC-kuttauq piliriaqasimavut mikilligiatittijumallutik Qirniqtamik Pauksarmik Ukiuqtaqtumi. 2017-mi Ukiuqtaqtumi Katimajit Pilirijju-tauniaqtut Qanuiliuriarnirmut Piusigiasimajunik Qirniqtanik Isiaqiti-tauvaktunik Matainlu Isiaqiluaqtailmatittinirmik, turaagaqatutillu mikilligiatittijumallutik qirniqtanik isiaqititauvaktunik 22-23% akunngani (213 quttingniliriit maliktugit), uuktuutittivavut. Piliriaqarniq pujurlungmik isiaqitittittailmanirmik IMO-mi sukkailligiatittijunnaqpuq aukpallianingannik ukiuqtaqtumi aputimik sikumillu — pimmarialuulluni nunarjualimaami silaup qanuinnirivaktanganun, inunngnullu. Tamanna piliriangunajaqpuq nuutittiluni ukiuqtaqtumi usikaqtaqtinik angunasuktulirijikkunnt atuqpaqtanginnik pijainialuni uqsualungnik. Mikilligiatut tikillugu 80% pijariiqtaujunnaqtut aulat-tinikkut taassuminga asijjirutimik.

Taanna Nunarjualimaami Katimarjuarniq ikajurniqarajaqpuq katimajinut uqaqatigiingnirijaujumi, ilautittinirmillu nunarjualimaami isumagijaksanut pimmarialuuninginnut Inuit Nunangat.

Inuit Kuin Kiggaqtuqtingita Katujjiqatigiingitta Katimajiralaangit (ICPC)

Inuit Katujjiqatigiingitta Piliriqatigiingninginnut Katimajiralaat saqqitaulauqsimajut 2017–mi piliriaksaqaqtutik asijjiiningmit piliriqatigiingninginnit Inuit gavamatuqakkullu Katimajjutiksangit piqasiujjivut Ukiuqtaqtumi Atuagarmut Aaqqiksimaniriniaqtanganik, nunataarutimik atuliqtittinirmik, pivalliatittinirmik iluittumik atuqtaunajaqtumik atuagaliurnirmut Inuit Nunanganni, maligaliangujumajunik sivulliuujjaujumajunik, aaqqigiaqatigiingnirmut uukturautinik, ilinniarnilirinirmik, amma inuit uummariaqtittikkannirutinginnik, asinginnillu. Pilirijjutiksanut parnautit katujjiqatigiiktutik aaqqiktausuunguvut Inuit amma gavamakkut pilirivvingit uqaqatigiigutauqullugit angiqtaulutillu Kanataup Angajuqqaarjuanganut, Ministait, ammalu Inuit Sivuliqtiit.

Kingulliqpaami katinniulauqtuq taatumangit timiujumit matujau-lauqtinnagu Maatsi 2020-mi. Taimannanit, piliriangujulimaat qarisauijakkut. Piqutit pivagijjaqtaullutik sivuliqtiit katimanirilauqtanganut lippu 2021-mi.

2021 pigialisaaqtillugu, ICC–kut Kanatami Katimajingit piqujjivun-gaaliulauqsimavut qaujinasuktutik nunarjualimaami titiraqsimajunik ICPC–kut ataagut. Katimajit takujumalauqput uqaqatigiingnirmik nunarjualimaami pilirianguvaktunik aktuanilingnik inungnut atuliqtit-tiniarluniluunniit Ukiuqtaqtumi Atuaganut Atuqtauqattarajaqtumik (ANPF–mik) nunarjualimaami pilirianguullarigumajunik.

Taanna Nunarjualimaami Katimarjuarniq ikajurniqarajaqpuq katimajinut uqaqatigiingnirijaujumi, ilautittinirmillu nunarjualimaami isumagijaksanut pimmarialuuninginnut Inuit Nunangat. Titiraqtaual-lialiqtillugu, ICC–kut Kanatami uqaqatigilauqput aviksimanirni kiggaq-tuijinik Inuit Tapiriit Kanatamiunillu pijjutauiinnarialingnik saqqitittu-mallugit katimarjuarnirijaujumut. Inuit angiqatigiilauqtillugit tuksirau-timik, uqaqatigiingniaqtut gavamatuqakkunni angiqatigiigunnaqsilutik iqqanajaamut parnautimik saqqitaulaarluni kingullirmi sivuliqtiit katimaliqpata 2022–mi.

ICC–kut tukisinattialauqput niriugijaqarninginnik atuliqtitauniarninganik aulattivviqarniq kiinaujaqaqtittinirlu pijjutauvaktunik. ANPF nunarjulinaami pilirivvigijauvaktumi katujjilutik aaqqisuqtauniarlutik Inungnut asinginnullu nunaqaqqaqtunut Inungnut.

Ukiuqtaqtumi Atuagaup Aaqqiksimaninga (ANPF)

ICC-kut Kanatami pimmarialungmik piliriaksaqalauqput titiraqtaugiarnqaqtumik nunarjualimaami saaptangani Kanataup Ukiuqtaqtungani Ukiuqtaqtumilu Atuagarmut Atuqtauqattarajaqtumik, taannalu saqqititaulauqtuni Utupiri 2019-mi. ICC-kut turaagaqaqput aturumallutik kiinaujanik Nunarjualimaami Pilirinirijauvaktunik Kanatami ikajurumallutik atuliqtittinirmik nutaamik atuagarmut atuqtauqattarajaqtumik.

Turaagarijaujut nalunaiqtausimajut Nunarjuarmi ilangani takuksautit-tivut ICC-kut sivullitijumajanginnik nalunaiqtausimajunik Utqiag-vingmi sulinirrutimik. Tamakkua ilaqaqput nalunngittiarnirmik Inuit nunalingit sapiliqsarainnginninginnik qanuinnngittiarluarmangaatalu, ikajuqtuilutik kajusiannarunnaqtumik, ajjigiinngiruluujaqtunik ilaliujjisimattiaqtumillu kiinaujaliurasukpangnirmik, atuqtauqatuni qaujimanirijaujunik tasiuqsijjutauniarlutik aaqqiksimaliqtittinirmut aaqqiksimaliqtittinirmik, nalunngittiarumanirmullu ukiuqtaqtumi uumajut najuqpaktangit qanuinnngittiarluarmangaata aniguisaraikka-luarmangaatalu, asiminut.

Pimmariuqataujuq ANPF-kunni ikajuqsuijtaulluni inungnut asinginnullu Ukiuqtaqtumi Katimajinut Ilaunginnarniaqtunut nunar-juarmiunut. Kiinaujakkanniit ikajuutauniaqput ICC-kunnut Kanatami pijunnarniqtaaqpalliaqullugit kasuutittiaqullugit nunarjuarmi pijjutauput aviktuqsimajuni sivulliuujjaujumajut.

Atauttiknullu, ICC-kut piliriqatiqainnaqput Nunarjualimaami Piliri-nirijauvaktunik ukutiguunaq, Ukiuqtaqtumi Katujjiqatigiit Uqaujujuit Katimajiralaangitigut (ACAC-kut). ICC-kut tukisinattialauqput niriugi-jaqarninginnik atuliqtitauniarninganik aulattivviqarniq kiinaujaqatit-tinirlu pijjutaupvaktunik. ANPF nunarjualimaami pilirivvigijauvaktumi katujjilutik aaqqiksuqtauniarlutik Inungnut asinginnullu nunaqaqqa-aqtunut Inungnut. Ullumi pivallianiqaluaqsimanngilaq tamassuma miksaanut, ajjigiinngittuutiugaluaqtillugit aaqqissimaniriniaqtangit piliriangugaluaqtillugit gavamakkunnt.

Taanna APF-nguniraqtaujuq uqausiusimmijuuq Inuit Katujjiqati-giingitta Katimajiralaanginnut. Tamanna uqaqatigiingniq tautugaqal-luataqpuq tautuquuqtaujuumik angirrarijaujuni atuliqtittinirmik Inuit Nunanganni, ilagijaulluni aaqqiksimaliqtittiniq nutaamik Kanatami Sikusiuqtinik Ukiuqtaqtumi Aviksimanirijaujumi. ICC-kut ilagijaungin-naqput tamakkuninga uqaqatigiingirijaujuni.

Nunarjuałimaami, ICC–kut ilauvakput saqqitittivaktutillu sivumuaqtittivaktutik Inuit sivulliqpauttiutisimajanginnik, ilagijaulluni ujjirnaqsitittinirmik Inuit nangmini q pijumaniqarunnarnirmik qaujimanirijaujumillu iniksaliurnirmullu pilirianguvaktunik, amisuni nunarjuałimaami timigijaujuni.

Kiggaqtuiniq Ujjirnaqsitittinirlu Inungnik Qaujimanirijaujuni Avatimi Aanniaqarnanngittulirinirmillu Qaujisarnikkut

ICC Kanatami piliriangit Ukiuqtaqtumi Qaujsaqtulirijikkunni ajjigiinngiruluuqaqput Ajauqtuijiaqapugut Piliriqatigiinginnarnialiqtuta Ukiuqtaqtumi Katimajinut (SAON), ukiuqtaqtumit qaujisainnangningnit, ilaunikkullu Ukiuqtaqtumit Qaujsaqtuliriningnit (ASM). ICC–kut ikajuqpaqput piliriaqarumallutik angilligiatittijumallutik nunaqaqqaqput ilaungangninginnik Nunarjualimaami Ukiuqtaqtumi Qaujsaqtulirinirmut Katimajiralaarjaujunik (IASC), piliriqatigaqtutik ajjigiinngittunik qaujsaqtulirinirmut tunngavilingnik gavamatuqakkt pilirivvigijanginnik aktuanilingnillu Ukiuqtaqtumi Qaujimanirmut Kanatami (UKIUQTAQTUQ). Atuqtuta aktuanirijattinnik Inuit Tapiriit Kanatami (ITK) Inuit Qaujimatuaqangit Kanatami Katimajinut (IQNC), ICC–kut ikajuqsuivut ujjirijau-liqtittillutillu Kanatami Inuit qanuiliurutaujumajunik qaujisarutinut tamainnik nunarjuarmi ilautittijunik aktuanilingnik qaujisarutinut.

ICC–kuttauq piliriaqpaqkivut tuniuqqaqumallutik aulattivaktutillu nunarjualimaami qaujsaqsinirmut pilirianguvaktumik aturnirminilu ujjirnaqsitittinirmik piliriqatigivaktattinnik Ukiuqtaqtumi Suruqtirittailmanirmut Pilirianguvaktumik (NCP) Aaktiknatmilu maanna piulaangulluni atuqtauvaktuni kajusitittinirluni qaujsaqsinirmik qaujijaujunillu ukiuqtaqtumi. Ukua Ukiuqtaqtumi Katimajit piliriqatigiit, ICC–kut piliriqataujut, qaliriiligtittisimallutik piliriqataujumajunik Aaktiknatmi amma/uvvaluunniit NCP–kut qaujisarutinginnik: ukiuqtaqtumi qaujsaqpalliamik qaujsaqpalliamik amma qaujisarnirmut piliriamik (AMAP), Piuqsuarniq Ukiuqtaqtumi Piruqtunik amma Uumajunik (CAFF), Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG), Tuavirnaqtuqatittittailmanirmut, Pivagijjaqsimanirmut Amma kiujjutaajunut (EPPR), amma Sapujinirmut Ukiuqtaqtumi Imarmiutanik Avatilirinirmik (PAME).

Nunarjualimaami, ICC–kut ilauvakput saqqitittivaktutillu sivumuaqtittivaktutik Inuit sivulliqpauttiutisimajanginnik, ilagijaujunu ujjirnaqsitittinirmik Inuit nangminiq pijumaniqarunnarnirmik qaujimanirijaujunu iniksaliurnirmillu pilirianguvaktunik, amisuni nunarjualimaami timigijaujuni. Taakua ilaqaqput nunarjuarmi katujjiqatigiit katimaniqatillugit nunaqaqqaqsimajut pijjutaullutik (UNPFII), nunarjuarmi katujjiqatigiit pilirijjutauniaqtunut katimarjuaqtut silaup asijjiqpallianiganut (UNFCCC), sitaakHulmi katimarjuaqtut sururnaqtunik (POPs), minamata katimaniq aqirrujualiurnirmut, UN–kut katimarjuaqtutillugit, tariup akiani katujjiqatigiit, asingillu piruqtut.

Ukiuqtaqtumit Aanniaqarnanngittulirininiq

Sivukkaqtainiq inuusirmit kipsisiktailinirmut isumakkullu qanuinnngitarnirmut kajusijuuq 2019–2020–mi Ukiuqtaqtumi Katimajinut Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG) ICC–kut kajusitittilauqput Qarisaujakkut Qaujimanirijaujunik Tauqsiiqatigiipaktunik qassikallangnik nunaqaqqaqsimajut upaktuqqaqpaqtunut iqqanaijaqtigijaujunut immiiniqtittittailmanirmut. Taanna piliriangulaukalauqtuq kisiani

upagutisimaluni qaujsaqtuqalaunnginningani immiiniqtittittailmanirmut ajurnanngippat. Niriugijaqarniq upagutisimaluni pulararniulaqtuq Inuit nunanganni upirngaangani 2022.

ICC–kut ilagijauqatauvut Ukiuqtaqtumi Inungnik Qanuinnngittatittinirmut pilirijjaringnut ilaulauqtutillu marruiqsuqtutik katimaqatigiingnirijaujuni ajunnginniqaqariktunut piliriqatigiinut Mai–mi Tisipirimilu 2020–mi.

Tautugaqalluatarlutik tusaumatittinirmut nalunngittiarumanirmut piliriqatigaqpanirmik piliriangujumuunniit piliriangujut kajusiinna-laurninginnik 2020–ngurasungningani qassikallangnik ICC–kut Paatqaasmik aqqiqsuqtausimajunik. Ammalukkanniqtuq, pinajungnirijaujut pivagijjarnarluni kingullirmi piliriangulaaqtumut Qaujsaqsinarluni Uumanirmut Qanuilinganirijaujunik Ukiuqtaqtumi (SLICA-2) suli pilirianguvalliaut.

Ukiuqtaqtumiunut Ikiqqivikkut Aanniaqarnanngittulirinirmut Ajauqtit Katimajiralaangit taqqit Sitamaiqsuqtugu katimaqattalauqput tamatumani kiinaujalirinnami arraagumi atuliqujillutillu Aanniaqarnanngittulirinirmut Katimarjuarnirmik ungvaryaqtalauqtuq nuvagjuarnaq-19 nunarjuarmi qanimmagutavalliajuq maanna qarisaujukut piliriangulilauqpuq. Tamanna pijjutiqaqpuq nalunaaqijjutaunginnarniganut nunarjuarmi aullaqattarnirmut pigiakanniriujuumik. Katimajiralaat atuliqujivut qarisaujukut qanuiliurniukainnarniaqtumik inuktuqarunnaqsilaunnginningani.

Piliriangit Lalsit Kamisanakkut Ukiuqtaqtumi Aanniaqarnanngittulirijikkunnt nuqqaqtittisimavut nunarjuarmi qanimannaq pijjutigillugu. Inuit suli kiggaqtuqtauttiaqput katimajinut amma Lalsit Kamisanakkut Sivuliqit Katimajiralaanginnut kajusitittijumallutik pilirianginnik katimajit.

Sitipiri 2020–mi, Ukiuqtaqtumi Inuit Aanniaqarnanngittulirinirmut Katimajiralaangit (CIHSC) katiqatigilauqtut suummik Vurasisku Kali Tisaikkut, Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Pilirijimmaringit Pijunnautinginnik Nunaqaqqaqsimajut. Pijjutigijanga tamatuma katimaniup uqausiqarumallutik aktuqsinirivaktanginnik Nuvagjuarnaq-19–mik pijunnautigi-

Qarisaujakkut katimatittiqattarniq ajjiginngimmagu upagutillutik katimatillugit unuqtullu taunani pilirijariaksaq, ilagijaulluni piviksaqaluanginniq uqausiksanut, ajjigiinnginninginnut siqinnguajup, Attatarviujunnarninga, amma Tusaumaqattautinirmut kigliqaqtitaujup piliriqatigiiktunut amma qunngiaqtinut, ilainnangit tailugit.

jaujunut Nunaqaqqaqtunut inungnut. Katimajiralaanguqataujut nalunaiqsilauqtut makuninga piquitirjuat amigarninginnik, piluaqtumik igluqanngiluarniq, ammalu imaqqanngiluarniq, aktuiniqarmat isumakkut Qanuinnngittiarasuarnirmut, inuusirmut kiinaujaliurutiqarasuarnirmullu nalimugiinnginninginnik ammalu aktuiniqaqtunuk Nunaqaqqaqsimajut iliqqusinginnik.

Tariurmiutanik Atuttiarniq

ICC-kut ikajuqtuinginnaqput Qikiqtani Inuit Katajjiqatigiinginnik (QIA), Kanataup Gavamanganik Kalaafiiit Nunaannilu piusigiaqtittijumallutik Pikialasusuaq Kamisagijaujuq atuliquijjutinginnik Savvurjuuq/Pikialasusuaq aviksimanijuq pimmarialuuvuq Inungnut. Ilaliujjisimavuuq ajjigijauunngittumik ujjiirnaqtumik iliqqusirmut, makimajjuntun amma nunami pimmarigijaujunik. Aktuaniqaqtuuq Qikiqtaalungmi Uangnaq-pasiani Kalaafiiit Nunaanni ikajuqtuillutillu angilaangujumik tariurmiuk ukiuqtaqtumi iluliquaqtunuk niqittiaavangnik imarnik kajusittivaktunuk unuqtunuk nirjutinik qassiunirijanginnik, tamakkualu kajusittivaktunuk inuit nunalinginnik.

Titiraqsimanilik 43 2018–mi Utqiaqvik Suliniraruti tilisilauquuq ICC-kunni ukununga: “kiggaqtuilutik inuit sivuliqtinginnik avatimik

nauttiqsusqinirmik aulattinirmillu Inuit Nunangannik (imarmiutanik nunamiutanillu) atulirlutillu pilluatarnik, unikkausirmik, Inungnik Sikumi Ikaarvingmi: *Sivuniksanga Pikialasursuaq*, saqqittitullu katimajiralaanik sivummuaktittijutiksanic atuliqtitauvalliajunut atuliquajaujunut... Tamakkua pigiaqtitausimajut kamagijaujariaqaqput turaagaqarlutik piusivaalliqittinirmik imminik makimajunnaqsiquillugit Inuit qanganguqpalliatillugu turaagaqarlutik nalimugiiqittinirmik kiinaujaliurasuarnirmut pivalliatittinirmik amma iliqqusituqaqtigut inuusiqarnirmik.”

ICC-kut aksuruutiqaqsimavut piusigiaqtittinasuktutik Inuit Piliriak-kumigijanginnik pikialasursuaq nunangani ikajuqsuillutillu pimmariumik piliriakik Pikialasussuaq Kamisagijaujumut. ICC-kut piliriqarniaqput qanuiliujujaunirminut Qikiqtani Inuit Katujjiqatigiinginnit Inuillu Piliriqatigiikpaktut piusigiaqtittijumallutik tamakkuninga qanuiliujujausimajunik.

Qitiqpasiani Ukiuqtaqtuup Tariungata Angirutaa

Nunarjuaalimaami Angiqatigiigutausimajuuq Pitaqaqtittitailimajumarnirmut Aulatausimangittunuk Quttiktumiittunuk Tariurmiutanik Iqalulirinnirmik Qitiqpasiani Ukiuqtaqtuup Tariungani (CAO Angirutaa) pitittivuuq ilaliujjisimattiarnirmik Nunaqaqqaqtut Qaujimanirijanginnik kiglisi-

niarnirmut pilirianguvaktumi aaqkisuqtajuksautauluni ukutiguunaq, angiqatigiigutausimajutig ICC–kut pingasunik qaritaujakkut ilinniaq-sinnaat katimatitillauqput 2020-2021–mi kiggaqtuqtigatutik tamainnik aviktuqsimajunik Inuit Nunanganni ICC Alaaskami, ilaujullu qassikal-langni atiliuqtinik nunaligjuanik.

Turaarijaujuq tamakkununga piliriqatigiingnirijaujunut aaqkiksuiju-maniulauqpuq qanuiliuqujausimajunik kajusinirivaktamini ilaliujijumal-lutik Nunaqaqqaagtut Qaujimanirijanginnik angiqatigiigutausimajumi qaujisaqtlirinirmullu kajusinirijauvaktumi. Ammaluttauq, aaqkiksui-valliani qajusinirijauvaktumik nalunngittiarumanirmut Nunaqaqqa-agtut Ilauvangninginnik Aulattijimmariup kajusinirivaktangani, isumak-saqsiurutauniarluni aulattijinut angiqatigiigutimut atiliuqtinut. Taakkua atuliqujaujut nalunaiqsiniapput qanuq sivummuakpalliangmangaata ilaliujiniarluni nunaqaqqaqsimajut qaujimajanginnik qaujisaqtliri-nirmut piliriamut Aulattijimmaringmut Angiqatigiigutimut, ammalu atuliqujaujujutit qanuq nunaqaqqaqsimajut Inuit ilauniarmangaata pilirianguvalliatillugu atangirlugu.

Ikajuqtuqtuattiaqtut iluittuulingajumit uumajullu najuganginnit tunngaviqarlutik aturiarutimit anginirsamut tukisiumattiarisaulirlutillu Aulattijimmaringmit akuniujumullu kajusiinnarunnaqtunillu aulatti-ningnit. Taanna pilirijusiq nalunaiqsivuuq katittivallianinginnik Nunaq-aqqaqsimajut Qaujimajanginnik Qallunaat Qaujisaqtlirijutinginnik amma tautuququqtanginnik, tautuququqtaulluni qaujimajaujut katuj-jiqatigiiktutik Pivalliatitaujut amma pinajuutit mikilligiarutaujariaqan-gittut amma uumajunut turaangajunik pilirijusirnik. Pivagijajqsimajuj-aqpuq kinguvariaqtittijumallutik sivulliqpaamik katimanirijaujumik angiqatigiigutausimajumut atiliuqtinut Kuriia nunnguani 2021 nunngaani, pijjutiqarlutik nunarjualimaami qanimannamut ajulititausimajunik.

Katimarjuaqtut Uumajut Ajjigiinngiruluuqaqtut

1992-mi Katimarjuaqtut Uumajut Ajjigiinngiruluuqaqtut (CBD) ilagijaujuq nunarjuamit Pilirivviquaqtunut Avatimut Angirutinit (MEAs) aulataut-tiaqtut pilirianguvaktutillu Nunarjuamit Katujjiqatigiikkungitigut Pijju-taulauqaqtuq CBD–kunnut uqausiqarnirmit unuqsvalliajunut qanuivilalli-aniujuunit nunarjualimaamit ajjigiingittunit uumajuit ajjigiingiarjunni-nginnit asijunirmit. ICC–kut ilaujut tautuktiullutik ukutiguunaq, piliriq-atigiikpaktunut Nunaqaqqaagtunut Nunalingmiunullu (IPLCs–nut). ICC–kut aulattivakkivut qassikallangnik IPLC–nik Ukutiguunaq, Nunaqaqqaagtut Katimarjuarnirijangani Ajjigiinngittunut Uumajunut (IIFB–kunnut), ammaluttauq saami kiggaqtuqtigijaujunut, COP–gijaujumi piliriqatigiik-tunullu katimanirijaujuni kajusiajjuvaktunillu.

2018–mi, CBD–kut pigialauqsimavut arraaguungnut marruungnut aaqkisuivalliallutik Saqqititaujumik 2020–mi Nunarjualimaami Ajjigiin-

ngiruluuqaqtunut (GBF) atuqtauqattarajaqtumik inangiqsinajaqtumik 2011–2020–mut Qanuiliurniarnirmut Pivagijajqausimajumik Ajjigiin-ngittunut Uumajunut. Qassikallangnik nunarjualimaami uqaqatig-aqtuqalauqtillogu ukkingajutigut piliriqatigiiktutigut (OEWG–kut) piliriqatigiilluataarnimullu katimanirijauuataqaktunut 2019–2020–mi, turaarijaqalauqpuq nutaamik GBF–mik pijariiqtaujuqarajarninganik atulititaulunilu CBD COP15–mi Utupiri 2020–mi. Nuvagjuarnaq-19 pijjutigillugu, taimailaunngittuq, aaqkitausimajurlu ungavariaqtaulluni arraagulimaamut.

2020–2021–mi unurniqsait CBD–kut katimanirijangit aaqqittiaqsi-malaunngilat aaqkiksimaliqtittilaunngittutillu aajjiqatigiingniqtaqa-lauunngittunilu taakkungnunnga piliriqatigiiktunut. GBF–mut kajusiniri-jauvaktuq marruiqsuqtuni katimaniqaqsimaliqtuq OEWG–kunnut aaqkisuillutillu sivulliqpaaqsitumik GBF–mik tamanna Nuvagjuarnaq-19–rulaunnginningani. Taimainninganullu, amisut katimaniit tamatumani arraagumi atuqtauqtaulluqput ilittivallianirmut, pitittivaktutik nutaangu-riaqsimajunik uqausiujunillu, ujirnaqsittinirmik GBF–mik, ujirnaqsi-tittinirmik uqaqatigiingnirmik piurismiunut ammaluttauq tautuktiuvak-tunut katujjiqatigiinut ilaujunut. Katimallattaarniulauqtut atuqtauju-nalauqput kajusitittijutaullutik kajusitittijumallutik pivagijjarlutillu atur-niarluni qaritaujakkut atuqtauvaktunik tamanna atuqtaullarigiqaaqpat.

Januari–Maatsi 2021–mi, CBD–kut qassikallangnik qaritaujakkut katimatitillauqput marruungnik nangminiqutikkanningani timiqutigi-janginnik, atausiq pilirijutinut uqaujuijulluni (Nangminiqutikkanninga Timiujuq Qaujisaqtlirinirmut, Pilirijutinut Pilirijutinullu Uqaujuiji — SBSSTA) amma aippanga atulitittinirmut (Nangminiqutikkanninga Atulitittinirmut – SBI). Katimaniit taakkua marruuk timiujuuk pimma-rialuuvut pivagijainirmut uqaujuinirmik, tusaqtaujuksanik asijigiagak-saujunillu aaqkiksimaliqtitaujunik GBF–mut pingajugijanganut kingul-liqpaqsitumullu katimanirijaujumut OEWG–kunnut, pitittiniaqtutik kingullirmi titiraqtaugiarnaqtumik GBF–mik pijariiqtaulaunnginningani COP15–mut.

Qarisaujakkut katimatittiqattarniq ajjigiinngimmagu upagutillutik katimatillugit unuqtullu taunani pilirijariaksaq, ilagijauulluni piviksaqa-luunnginniq uqausiksanut, ajjigiinnginninginnut siqinngujaup, Attatar-viujunnarninga, amma Tusaumaqattautinirmut kigliqaqtitaujut piliri-qatigiiktunut amma qunngiaqtinut, ilainnangit tailugit.

Pianiktaulauqtillogit katimaniit Maatsimit, isumaliurutaalauqtaqtuq CBD–kunnut Piliriqatigiinut kajusiqujaullutik katimallattaarlutik SBSSTA–mit SBI–millu qarisaaujakkut Mai–Juuni 2021–mit, sivummuaklutiklu pinga-jungannit kingulliqpaanganillu katimaningmit OEWG Julai–Aaggiisi 2021–mit, pianiksijumallutik titiraqtaugiarnaqtumit GBF–mut naam-manaaqtkkut CBD COP15–mut, Kunming, Saina Utupiri 2021–mi ICC–kut ilautittiinnarumavut CBD–kut pilirijusinginnik 2021–mi.

ICC–kut piliriqatigainnaqput inungnik aviksimanirijaujunik Kanatami kiusijumallutik tamatuminga isumagijaksamik UK–mut pilirijillaringnut pivagijarniaqtutillu uqaqatigarajarnirmik UK–mik isumaksaqsuurtiqarniarlutik tuugaangungittunik 2021–mi.

Katimarjuaqtut Maligarmik Suraillutik Tauqsiiqatigiipaktut Attarnaqtumiittunik Uumajunik (CITES)

Kingulliqpaaq CITES–kut katimatillugit ilaulauqput ICC–kunnit Inuillu aviksimanirijanginnik Kanatami Nuvagjuarnaq-19–mik pitaqalaunnginningani CITES COP18–ngulauqupuq, Aaggiisi 2019–Mi Janiivami, Suitsulanmi. Matujaulauqtillugu, katimajuqalaunngittuq 2020–2021–mit Naniinninga kingullirmi CITES COP niriugijaulauqtuq akiqarniarasugijauilluni Kuustu Riikami 2022 pigalisaaqtillugu. Kisiani, nunguppallianinginnut kiinaujat atuqtuskat kiujjutauilluni nunarjuarmi qanimmangnamut, Kuustu Riika tusaqtittilauqupuq kingullirmi CITES COP–lirijunnajaannginninganik.

Kiiksimagaluaqtillugit, CITES–kut Katimajiralaangit (SC), asingillu katimajiralaat, katimatittikataktut qarisaujukktut. SC–gijaujuq Aaqqiksimaliqtittisimavuuq kajusinirijauvaktumik qaujimalirumanirmut kajusinirijauvaktumik naniinniarninganillu kingullirmi COP–mik — taannalu naliangnutuunnaq: inimik niruarjiaqatqarniaqtuni tunngaviqatitauluni Piliriqatigiiktunik/Nunagijaujumik akiliqsuqtaunngilluni piliriqatarniaqtumik kajusittinialluni COP–mik qangannguppat Aaggiisi 2021–mi; uvvaluunniit, piliriqataujut/nunarjuarmiut sivummuaktitaunngippata isulivvksautiqatqumut, Janiivami, Suitsulanmi piliria-ngulaaqtuq Juuni 2021–mi.

ICC–kut tusaumatittiinnaqput marruungnik Piliriqatigiiktunik sulikattittariaqatqutik — ukuangullutik: Piliriqatigiiktut ilautittinirmik Nunaqaqqaqsamajunik Inungnik Amma Nunalingni CITES–kut pilirijusinginnik; amma Piliriqatigiiktut nuvagjuarnaq-19–mi amma nunarjuarmi Uumajunik tauqsiiqatigiigusirnik. Asingit CITES–kut pijjutiqaqtut isumaaluutausimajunik tamatumani arraagumi Jutnaitit Kingtam nutaaq Jutnaitit Kingtamlimami maligaliarjijumajanga nuqkaqtittinialluni Alavant tuugaanit tauqsiiqatarniq tikititavaktunit aullaqtittiqatarnirlu.

Taanna isumaaluutauijuq pijjutilik tutsirautiusimajumit ungavariaqtauninganut taatsuma maligaup kinguningagut 2021 ilagijautitsinirmit asinginnit tuugaalinnit alakkaumajunit uumajunit suurlu aivirnit qilalugarnillu. ICC–kut piliriqatigainnaqput inungnik aviksimanirijaujunik Kanatami kiusijumallutik tamatuminga isumagijaksamik UK–mut pilirijillaringnut pivagijarniaqtutillu uqaqatigarajarnirmik UK–mik isumaksaqsuurtiqarniarlutik tuugaangungittunik 2021–mi.

Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Piuqsuarnirmut Nunamiutanik (IUCN)

ICC–kut Nunaqaqqaqtunut Katujjiqatigiinguvut (IPO–nguniraqtaugiluni) ilagijauilluni IUCN–kunnut. Asingititut nunarjuamit katimaningnit, pangnautit nunarjuamit katimaningnit katimavigjuangningnillu IUCN–kut kinguvariaqtausimavut 2020–2021–mit nuvagjuarnaq-19 pijjutigillugu. IUCN–kut katimavigjuarnirilluataqtangat, Nunarjuarmi Piuqsuarnirmut Katinnganiit (WCC), arraagut sitamat aniguraangata, ungavariaqtaugattalauqupuq Juuni 2020–mi, amma Jaannuari 2021–mi. Maanna niriugijaujuq ullunga iqqanaijaqtinut attarnaqtunit amma nalliukkumaanit qaujisaaqtiit Sitipiri 2021–mi Maasiul, Vuraansmi.

IUCN–kut nalunaiqsismavut WCC–kut katimarjuaqtittilaarninginnik katinngattiarlutik. Kisianili, niruaruiq pigiaqtitaujunut ammalu asinginnut aulaniujunut piliriangujariaqarniarmat pitjutigillugu maligangit IUCN–kut piviqattittingimata ungasittumik niruarnirmik katimaniqatitillugit WCC–kut.

ICC–kut uqausiqaqsamavut pivagijarnirmik IUCN–kunnut WCC–kunnut asinginnut IOP–mut ilagijaujunut taimangit 2020–ngulaurninganit pijjutiqaqtutik pituunnaunngittunik nunaqaqqaqtut Inungnik Katimatittinirmik matuiqtauliqtillugu WCC–kut, ammaluttauq asingit pijjutaujut uqaqatigiigutaujut pimmarjuut isiqpalliajunut IPOs–nut ilagijauullariktunut niruarunnarnirmullu qanuittuuningit IUCN–kut. IPO–mut ilagijaujut uqausiqaqsamavut isumaaluutigijaminik, ilagijauilluni ICC–kut, kajusianginnaqtumik ajunarnirmik

IPO–mik kiggaqtuijiit nuktarunnangninginnik ilaujaqturlutillu upagutivaktutillu katimajaqtutunut, aktuqtausarasuutingit attarnaqtumiirjuarninginnullu nunaqaqqaqsamajut nunaliit amma aviktuqsimajut nunarjuarmi qanimmannaujuq nunarjualimaami qanimmannaujuq ajjigiinngittunik nunarjuarmi. Tigumiarniq WCC Sitipiri 2021–mi ikpigijaulauqtuq IPOs–kunnut qanuiliunilluni qaritaujakkut, niriuginngingaarlugit ilagijaujut upagutilutik.

Takujaunginnarniaqtuq WCC–kut qaritaujakkunarnimangaata uvvaluunniit siqallisimangmangaata. ICC–kut niriugijauqput tusaumatittivallianginnarniarnirminik, uqaqatigiingnirivaktaminik pivagijajqsamajaminillu IPO–kunnik IUCN Kamisagijaujunillu pilirijillaringnillu qanuq nunaqaqqaqtut isumagijaksangit uqausiujunnarmangaata kiggaqtuqtaulutillu taakkunani IUCN–kunni Aksururnaqtatalluqtillugit aqutikkut.

Sururnaqtut

Ukiuqtaqtumi Sururnaqtunut Piliriaoq (NCP)

ICC Kanata pilirisimammarittuq nunavummi NCP-kunni, qimirrusimamata NCP-kut tuksirautinginnik ammalu ilauqataullutik talaviisakktu katimaniqattillugit ammalu katimaniqattillugit Aulattijit Katimajiralaangita, amma pilirijjutinut qimirrujit Avatimik Nauttisuqtinik, Inuit Qanuinnngittiarusinginnik, amma CBM-kunni uqausisaqalaurillutik NCP-kut titiraujaqsimajunik sanaugamut.

Sitaakhuummi Katimaniq Sururujuinnaqtunuk (POPs)

COP-10gijaujuq Sitaakhuulmi Katimarjuarnirijaujumi ungavariaqtausimavuuq qassiiqsukallaktuni maannalu pivagijiaqtausimalluni qaritaujak-kut katimaniulaarninganik Julai 2020-mi (piliriaqaluarniq kiinaujanit atuqtutsanit-attuaniaqtaunit), katimaniqatigiinnitinnillu aqqiktausimalluni juuni 2022-mi Jiniiva, Suitsulanmi.

ICC-kut piliriqataunginnalauqput pilirivvingmiutauqatigiinnngittunik Sitaakhuulmi Katimarjuaqtaunik pilirijjutinut qimirrujit katimajiralaanik — qaujijaujuq Surujungnaqtut Qimirrujit Katimajiralaangit (POPRC) Qimirruqtautit titiqqanik niruqaqtausimajunit ilaurutiksant, pititillunilu ukiuqtaqtumit titiqqanik nalunaijautiniklu ajurnanngikkaangat 16-giliqtangani POPRC katimaniulaaqtuq Utupiri 2020-mi, kinguvariaqtaulauquuq nuvaguarnaq-19 pijjutigillugu pilirianguqtautunilu Januari 2021-mi. ICC-kut ilaulauqput katimanirijaujumi, qassikallait sururnaqtut maanna qimirrujaujut ilaliujjauniarlutik Sitaakhuulmi Katimarjuarnirijanganut isumaksaqsirutaulauqput.

Atausiq nutaaq sururnaqtuq, UV-328, ilajausimajuq auktajuunut siqinirmuqtunut (UV) surrajaikkutiulluni, uqausiuttialaunngimmat. Kigilaqtut titiqqat sururnaqtumut, kisiani nanijaulauqtuq atausingmit qaujisagaksamit ukiuqtaqtumit tingmianit maannamut tikittugu. ICC-kut uqaqatigapput NCP-kunniq AMAP qaujisagatiginnillu pijariaqarnirmik titiraujaqsimajunik pikkannirijauqarnirmik sururnaqtunik

Nunarjualimaami qanimmagutauvalliajuq sukkailligiatqittisimavug piliriaksanik, IBA–mutuangunngittuq, kisiani Inuit nangminiaqatiujut ukiuqtaqtulimaami.

ukiuqtaqtumi piutanga. ICC–kut ilaunginnaqput pilirivvingmiutauqati-giinngittunut piliriangujunut pitittijumallutik uqausiusimajunik ukiuq-taqtumi titiraqsimajunik pijjutiqarlutik ilaurutiksanic qimirruaqtak-kanniqtunik.

Minamata Katimaniq Aqirrujualiurnirmut

ICC–kut ilaunginnaqput kajusiniqattiarninganut qaujisaqsinirmik Minamata Katimarjuarnirijaujumi Aqirrujaksaqarnirmut kiggaqtuq-taullunilu ajunnginniqaallariktunut piliriqatigiinut ikajulauqtunut tasiuq-sinirmut titiraqsimajunik atuutiqaattiaraluariksanganit qaujisarnirmut tunngavianit ICC–kut ilaulauqput qassikallangnik sugiutinik 2020 pigial-isaatillugu 2021, pigialisaarningani pitittillutillu isumagijaksanic. Titiraqtaugiarngalauqtuq “Ajuriqsuujijjutimik nauttiqsuqsinirmut aqirrujaqarnirmik aqirrujaqarnirmillu ikajuqtuijumanirmut kajusi-niqattiarniganik qaujisaqsinirmik Minamata Katimarjuarnirijaujumi” aaqkisuqtaulauqpuq maannalu atuinnaujut qaritaujakkut qimirruja-junnaqtutik uqausiksaqarvujunnaqtutillu.

Piliriangujuq atuutiqaattiarinirmut qaujisarnirmut unikkausiuniaqtuq sitamagiliqtangani Katimanirmi piliriqatigiiktuni Minamata Katimarjuar-nirmi (COP-4) COP-4 parnaktaugiarngalauqsimajuq katimalaarumallutik Pali, Intunisiame. Qanimannaq pijjutigillugu, COP-4 marruiliqqangaliqpuq. Ilangat qaritaujakkunganiaqtuq Nuvipiri 2021–mit, tamarmikasak kiinaujaqtigijaujumi atausirmillu katimarjuarnirijaujumi Maatsi 2022–mi, asilimaanginnut isumagijaksanic.

Kajusitittiniq Ukiuqtaqtumi Nauttiqsuqsinirmut Pilirijinut Tusaumaqattautiqatigiigutinik (SAON)

Iva Kuimmal kiggaqtuijuq ICC–kunnit SAON katimajinut, SAON Sivuliqtiit Katimajiralaanginnut ilagijauullunilu aaqkisuujit katimajiralaanginnut Ukiuqtaqtumi Nauttiqsuqsiniq Tunniqquqiarnirmik (AOS), taanna SAON Qanuiliurniuvuq. ICC–kut ilaulauqput talaviisakkut katimarjuar-nirijaujumi SAON sivuliqtiit katimajiralaanginnut, SAON Katimajingit, ammalu pilirititaukainnaqtut nalunaiqtausimajunik qanuiliurniujunik ammalukkanniqtuq, ICC–kut ilauvakput uqaalautikkut katimarjuar-nirijaujumi AOS–kut aaqkisuutillugit katimajiralaanik ikajulauqtutillu aaqkisuinirmik AOS–mik pivagijjaqtalauqsimajumik aislaanmut, kisianili asijijqtaulauqpuq qarisaajakut katimaniulauqtumut. ICC–kut Kanatami amma ICC Alaaskami ikajulaurivut piliriqatigiiktunik nunaqaq-qaaqsimajut niqiksaqattariaqarninginnik ICC Iksivautanga, Tali Saampu Turuu, unikkaariaqtulauqtuq.

ICC–kut qaiqujaulauqput ilagijauqujauullutik Qaujisaqtulirinirmut Uquajjujuit Katimajinginnut (SAB) pingajugijaujunut Ukiuqtaqtumi Qaujisaqtulirinirmut Ministaunirmullu (ASM-3), tamannalu aaqkisuqtauvallialluni Aislaanmit Japaanmillu. aaqkitaugiarngalauqsimajuq Nuvipiri 2020–mi, kisiani ungavariaqtaulauqsimalluni maannalu piliria-ngulaaqtuni Mai 2021–mi Tuukiumi, Japaanmi qarisaujakkullu. Pivagii-jarniarlugu qanuiliurniuniaqtumut, ICC–kut ilaulauqput qassikallangnik uqaalautikkut katimaqatigiingnirnik SAB–kut pitittilauqput, piliriangu-jumik nutaariaqsimajunik, ikajuqtutillu aaqkisuivalliatillugit qassikal-langnik titiraqsimajunik. Tamanna ilaqaqpuq Ministauqatigiit Katujjil-lutik Uqausinginnik, Qaujisaqtulirinirmut Naigligiaqsimajumik, qanuiliu-qujausimajunillu piliriaqaqjillutik.

Uqausiksaqakkannirnimut ASM–mut kajusinirijauvaktumut, ICC–kut ikajulauqput aaqkisuillutik nunaqaqaaqsimajut tautugaqalluatarni-aqtumik sugiutimik tamarmittiaq PP–mut ilauvviullutik pitittillutillu uqausiusimajunik sivulliqpauttiutisimajaminut. ICC (Viktuurija Pusman) katimajuqataulauqtuq uqaqatigiiktillugit, ICC–kullu Kanatami Angajuqqaangat Maanika AI-Kanajuq unikkaariaqtulauqtuq. ICC–kut Aanniaqarnanngittulirinirmut Aulattijingat Salma Vuat unikkausiqaq-kannilaurivuq asianik pijjtaujumik ikiaqqivikkut tamatumunga pijjtaujumut: “Kiusiniarluni”.

Tamarmittiaq ilaunginnarniaqtut qaiqujausimavut ilauqujauullutik Ministait katimanirijangani, ICC–kullu Iksivautanga nuqqaqtittiniaqtuq pilirivvinqaagalirnimik ilaulutillu qarisaujakkut katimaliqpata.

Pivalliajulirijkkut

Saqqitaulauqtillugu Nunarjuarmi Inuit Nangminiaqatit Katujjiqatigiit (IIBA) Viivvuari 2020–mi Aatuuami, katimakkanniqaattalaaqtut, qarisa-jakkut, tamanna atuqtillugu.

Nunarjualimaami qanimmagutauvalliajuq sukkailligiatqittisimavuuq piliriaksanik, IIBA–mutuangunngittuuq, kisiani Inuit nangminiaqatijuq ukiuqtaqtulimaami Taimaikkaluaqtillugu, IIBA maligaqaqtittiniq siviliqtiit katimajiralaangit ilauqattaqsimavut qassikallangnik piliriaksanik nutaanut katujjiqatigiinut. Taakkua ilaqaqput maligaqtigut qimirujaujunik maligaralaanik; niruaqsijunik nunattinni katujjiqatigiinut, mialigarmiunut nunaqatuinnariaqarniginnik; aaqqiksuivalliani qanuiliuqujausimajunik ilagijaunirmut akiliqsugaksauniaqtunik,

iqqanaijaqtittilirmullu pivagiijaqtausimajumik; kajusitittinirmillu sivulliqaattiamik arraagutamaaqsiutimik katimanirijaujumik kiggaqtujjinik. IIBA-kkut saqqittijumangmijut tukimuagutiksani Inungnut nangminiaqatijuunut, nalunairlugillu tuluqtarutausuut tauqsiiqatigiingnirmut inungnit. Aviktuqsimajut iniaqatut ajjiingittuni nunalirjuani.

Maligatigut siviliqtiit katimajiralaangita iksivautangat Lis Qaulluq-Kuravalhu, Angajuqqaap Tuglianga Nunalirinuq Nana Kuapuriisak-kunni, namminirijaujuq Inupiat uannaqpasiani Alaaskami; Iksivautauq Tuglia Jans Lipuus, tukimuattittiji timiunut piliriqatqarnirmut ammalu Ruiul Kalaaffiit Nunaanni; Titiraqti Maagi Imulluk, Angajuqqaap Tuglia Pivalliajulirijikkunut Makivik Kuapuriisankunni Nunavingmi.

Nunarjuaḷimaami qanimmagutauvalliajuq sukkailligiatittisimavuq
piliriaksanik, IIBA–mutuangunngittuq, kisiani Inuit
nangminiqaqtijut ukiuqtaqtulimaami.

Ilautittiniq Makkuktunik Nunarjualimaami Piliriangavaktuni

Taqqiit pingajut naatillugit 2020–mi, sivulliqpaaq taqqiit 2021–mi, ICC–kut aqqiksilaupput makkuktunut pilirijutiksanut parnautimik turaagaqaqtutik piusigiatittijumallutik ikajuqtuijumallutillu Inungnik makkuktunik ilautittinirmik sivuliqtunirmillu nunarjualimaami qanuiliurniujunut. Pilirijutiksanut parnautit kiujjutaullua-taqput titiraqsimanilik 14, 20, amma 25–mi Utqiagvik Nalunaiqtaujunik pijjutiqalluataqtunik inungnut makkuktunut, piliriqatigainnarnikkut inungnik makkuktut katujjiqatigiinginnik, suurlu Kanatamiinuit Makkuktut Katimajingit (NIYC), pijumaniaqatullu Inuit ICC–kut turaarijaqaqput angillivalliatittijumallutik Inungnik ajunnginnirijaujunik nunarjualimaami pilirinirijauvaktumi nalunngittiarumanirmullu makkuktut uummariktumik nipiqaqrunnaraluarmangaata ICC–kut piliriavaktanginnik.

ICC Kanata sanngijumik ikajuqtuivuuq pijariaqarninganik makkuktut ilautitaungninginnut aqqiksuqtauniarluni aulataulunilu Inungnut makkuktunut. Taimainninganullu, angilligiatittumallugu pigiatittumallugulu tamanna piliriangujuq, pivagijarniq, ICC–kut Kanatami titirarvingat sivulliqpauttuisimavuuq iqqanaijaqtittilirmik ilinniariuqsalisaqutunut iqqanaijaqtigijaujuni, kaanturaaqattinillu Ukiuqtaqtumi Katimajinut, silaup asijjiqpallianinganut, avatimut, nirjutinullu.

Qaakkanniagut kiinaujaqtigijaujut pijausatillugit, piviksakkannirnik saqqitittijuqarniaqpuq. Iqqanaijalisaatut sivuliqtinnguqpalliajullu qimirruniarmijut nalunaiqsinirmik kingunittinni pitaqaqpagiiqtunillu piulaanik atuqtaujunnaqtunik makkuktut ilautitauninginnut

saqqitittiniarlutik atuqtaujunnaqtunik titiraqsimajunik inungnik makkuktunik inuunninik, katujjiqatigiinillu isumagijaqaqsimajunik ilaujumanirmik sivuniksami ICC–kut katimanirivaktanginnut pigiaqtausimajunullu

Atuqattaqtunga nalunaiqtausimajunik piliriaksanut tuksirautinik Ukiuqtaqtumi Katimajinut Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG) aqqiksuqtauvalliangmijut ilagijaulluni pilirianut parnautimut. ICC–kut piliriaqaqsimavut katiqsuijumallutik uqausiusimajunik makkuktunit ilauvaktunit Ukiuqtaqtumi Katimajinit-aktuanilingnik piviksantik ICC–kunnut, suurlu Piliriangujuksaq Creates, Nunalingmiunik Nunarjualimaami (L2G), makkuktunillu ilautittijumanirmut pinajugutaujuq.

Ittarnisalirijkkut Kanatami kiinaujaqaqtittiningit
tukiliurijunnaqsilauqpugut ICC-kut Kanatami ikiaqqivingannik,
iluliqaqtunik 100,000 ungataaniittunik uqausirnik.

Tusaumaqattautiniq

Titiraqsimajut qulaani uqaqsimangmat, tamatumani nunarjuarmi qanimannaq arraagu aksururnaqtummari-aluulauqpuq Sungiutjariaqalauratta iqqanajariaksaq angirrattinni arraagulimaakasak kiiktautiqainnaqattarnikkut ukiuqtaqtulimaami asinginniglu Kanatami. Tusaqtittilauqpuq nuvagjuarnaq-19 nunarjuarmi qanimmagutaujuq nunarjuarmi tautuktakut pigialisaaqtillugu ungavariaqtauliqtunilu nunalingni amma aviktuqsimajuni aanniaqarnangittulirijikkunni pilirijinut, ammaluttauq aviksimanirni Inuit katujjiqatigiingit, tusaumatittijumallutik pimmarialungnik tusaqtaujksanik aktuanilingnik nunarjualimaami qanimannamut inungnut tamaanilimaq Inuvialuit Nunalinginni, Nunavummi, Nunavingmi Nunatsiavullu.

Ilangat piliriarilluataqtavut – Zoom – saqqitavut nutaamik paatkaastmik saqqittiniarluta. Aaggiisi 9, 2020–mi, saqqittilauqpuq sivulliqpaattiamik takuksautitaujumi Unikkaat / Ukiuqtaqtumi Manliqtuunik. Atauttikkuuqatigalauqpuq Nunarjuarmiut Katujjiqatigiingita Ullurivaktanganut Nunaqqaqaqtunut Inungnut. Sivulliqpaaq paatkaastkut takuksautittilauqput apiqsurnirik ICC-kut sivuliqtilluatanginnik: Iksivautaq Tali Sampu Turuu, ICC Kanata Angajuqqaq Maanika Al-Kanajuq, Ammalu ICC Kanata Angajuqqaq Tuglianga (Nunarjualimaami) Liisa Kupiqqualuk.

Piliriaq pigiaqtitauqsimajuq ICC Kanatami aanniaqarnangittulirijikkunni. Maannaruluk paatkaastqalauqtugut iksivautaqtaqtuta Ukiuqtaqtumi Inuit Aanniaqarnangittulirinirmut Katimajiralaanginut (CIHSC) Mini Garaimut Nuvagjuarnaq-19 nunarjuarmi qanimmagutauvalliajuq pijjutigillugu. Tunngasuktittiniq sivulliqpaattiamik paatkaastngulauqpuq ICC-kut Kanatami Aanniaqarnangittulirinirmut Aulattijngat Saulma Vuat. Pilirivut Titirarvingmilu Aulattiji Haisu Uuttuvak nipiliuqattalauqtuq nipingani. Tiliurilauqtugut nijjausjarnirmik Qamaniqtuarmi, katajjaqtinik, Naulsan Tagurnaqaq.

Kiinaujaqtingit tunniqutaajut Ittarnisalirijikkut Kanatami Nunaqqaqaqsimajut Uqausinginnut Januari 2020–mi pilirianguttialauqpuq. Tamanna ilaqalauqpuq saqqittinirmik pilirivvigijaujuup uqausirnut paatkaasnik, tamarmikasak pijariiqtaulauqtut arraagugijaujuq isulisimaliqtillugu. Siipiisiikkut naalautingagut tusaqtittijulauqtuq Juana Ava tunngasuktittijulauqpuq qassikallangnut paatkaas-kunnut turaangatitaulluni Inuktitut uqallasuunut. Kiinaujalirinnaup arraaguata nunnguani 1,000 ungataaniittut Inuit nunarjuarmin-gaaqtut qarisaujukkt pilauqtut Unikkaatmi. Atuinnaujut tunngasuktittijittinnit Paspuraut, Aapu, Saapavai, Guugullu.

Ittarnisalirijikkut Kanatami kiinaujaqatittiningit tukiliurijunnaq-silauqpuq ICC-kut Kanatami ikiaqqivingannik, iluliqaqtunik 100,000 ungataaniittunik uqausirnik. Unurniqsait tukiliuqtausimajut pianiktau-

Arraagumi, ICC-kut Kanatami inungnut tusaumajulirijjutit piliriqattalauqput nunarjuarmi qanimmagutauvalliajumut ammalu ikajuqsuillutik pilirianik nalunaiqsimajunik unikkaami qulaani. Pigiagtittilaurmijugut instaguraam kiinaujakkuvingmi 2020–mi.

lauqput kiinaujalirinnag arraagu nunnguani. Asingit piliriaksat ilaqalauqput tusaumatittinirmik Kanatami nutaaq ukiuqtaqtumi atuagaq. Saqqittilauqpugut akinnamiatamik takuksautittijumalluta ICC-kut gavamalirinirmut nunarjualimaami, piluannguaqtuni pilirianguaqtaqsimajunik nunarjualimaami ukiuqtaqtumi atuagarijaujumi, Ukiuqtaqtumi Katimajirjuat ammalu atausiq mikijuutauniqsani Silarjuarmi Katujjiqatigiit timiqutinginni ICC-kut piliriqatiqaqpakput. Taakkua inuktituungajuinnait inuujiingatitullu.

Saqqittilaurmijugut marruungnik ICC tarrijaaksanik arraagumi tusaumatittijutiksanic piliriattinnut. Sivulliq tarrijaaksaq, “ICC Maanna” tarrijaaksaq tigusilluni unikkaamik kinguniagut 40–giliqtanganik nalliunniqsiulauqtillugit ICC tarrijaaksaq sanajalauqtuq 2018–mi maligaliurvingmi Utgiagvikmi. Kiinaujaqtaalauqtilluta Avatilirinirmut Kiinaujaqattittijinit Kanatami, atulauqpugut tariurjuarmi jagatittitailimalluta pigiarutimik nuqqaqtittumallugulu tarrijaaksaq pikialasursuarmi. 10-minits “ICC maanna” tarrijaaksaq uqausiaqpuq uqausiujunut isumagijaksanut ICC-kunntu ilaullarikpakpuq. Qaritaujarmuaqtaulauqtuq ICC-kut Kanatami ikiaqqivinganut Tisipiri 2020–mi.

Piliriqatigilugit ICC Kanatami aanniaqarnanngittulirijikkunni iqqanaijaqatingit, Juana Maktaanut Salma Vuatlu, saqqiilaurmijugut tarrijaaksamik akuniluraaluk aanniaqtulirinirmut ICC-mi piliriqa-

taujunik silarjualimaami. Nalunairsimajut piqasiujijut piliriarjattinnik Ukiuqtaqtumi Katimajinut Pivalliajunik Kamattiarunnarniq Piliriqatingit (SDWG). Piliriaq CREATEs, ammalu kajsittiarinrivaktangit Nunaliujut Nunarjuarmi (L2G) iluanilauqtuq, Ukiuqtaqtumi Inuit Aanniaqarnanngiittulirinirmut Katimajiralaangulauringmata (CIHSC). Upigusupugut tamakkiinnik tarrijaassaliuqtuqaqtillugu, sanajaulaumata talavii-sakkut kampaniujunut Kuugjuarmi Nunavimmi.

Arraagumi, ICC-kut Kanatami inungnut tusaumajulirijjutit piliriqattalauqput nunarjuarmi qanimmagutauvalliajumut ammalu ikajuqsuillutik pilirianik nalunaiqsimajunik unikkaami qulaani. Pigiagtittilaurmijugut instaguraam kiinaujakkuvingmi 2020–mi.

Kingulliqaami, arraaguungnut marruungnut kiinaujanik tunisilauqpugut Ittarnisalirijikkut Kanatami Nunaqaqqaqsimajut Uqausinginnut Viivvuari 2021-mi, lippu 1 2021-mi — Maajji 30-mut, 2023 tikittugu. Pingasuujutut piliriqat ilaliujjausimajut tuksirautimit, ilagijaullutik surraangittunit kiinaujaqattitaunirmut ICC Kanatami tusaumaqtautininirmut, pingasunik tarrijaaksanic, Uqausittiavalirinirmut Piliriaq, tuququiniq, akinnaqimutaq nalunaikkuttirlugu aggiqpalliajuq Nunarjuarmi Katujjiqatigiit Nunarjuarmi Ukiut Qulit Nunaqaqqaqsimajut Uqausiqtaginnik, amma ICC ulluqsitunin 2022-mi 2023-millu

Unikkaaliat Immikkut Kiinaujaqutigijanit Qaujisarniq Tavvuuna Nainaaqtausimajukkut Kiinajait Nalunaiqtausimaningitigut

Tukimuatitsijinut Taakkununga Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit (Kanatami) Timinga

Takugiaruti

Nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut, sana. jausimajuq nainaaqtausimajumi nalunaiqtausimajutigut kiinajait iningitta atuqtaugutiviniit taimanngani Maatsi 31, 2021 ammalu nainaaqtausimajukkut nalunaiqtausimajut aulajjutiviniirnut arraagumit isuanunut, taikanngaaqtut kiinajait nalunaiqtausimajukkut Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingitta (Kanatami) Timinganit (Kinguniagut “Katimajingit”) tavvunga arraagumut isulivvitsaqaqsuni Maatsi 31, 2021.

Isumagijattinni, ilagutsiutijuuq nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut naammatsiaqtut nainaaqtausimaningitigut tavvuuna kiinaujaqutigijanit kiinajait nalunaiqtausimaningitigut, malitsugit Kanatamiutait kiinaujalirinimut malittaujarialiit tamakkununga kiinaujjasautiunngittunut katujjiqatigiinut.

Nainaaqtausimajukkut Kiinajait Nalunaiqtausimaningit

Nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut iluliqanngittut iluunanginnit qaujimajaujarialinnit pigiaqarningitigut Kanatamiutanut kiinaujalirinimut maliktaugiaqaqtunut tamakkununga kiinaujjasautiunngittunut katujjiqatigiinut. Uqalimaaqsugu nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut ammalu kiinaujalirijimmariup unikkaaliangitigut taikannganit, taimaimmat, kinguvviutiunngittuuq uqalimaaqtauninginnut Katimajinut qaujisaqtaunikkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut ammalu qaujisaqtaugutaujunut unikkaaliat taikanngat.

Nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningit ammalu qaujisaqtaunikkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut utirviunigangittut attuiniqaqsimanngittut pilirijjuit atuutijuviniutiillugit kinguniagut ullungata unikkaaliap taikani qaujisaqtaunikkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut.

Qaujisaqtaugutingit Kiinajait Nalunaiqtausimaningitigut Ammalu Unikkaaliavut Taikanngat

Saqqijaaqtitsisimajugut asijjiqsimanngittunik qaujisaqtaugutinut piqujjunik qaujisaqtaugutaujunut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut unikkaaliarisimajatta ullungani Juuni 30, 2021.

Kamagiqattarialingit Aulatsijiup Ammalu Taikkua Pasijatsaliarijausimajut Aulatsinimut Nainaaqtausimajukkut

Kiinajait Nalunaiqtausimaningitigut

Aulatsijiit kamagiqattarialingit pivallialunigit nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut malillugi Kanatamiutanut kiinajait aulaninginnik nauttiqsurnikkut malittaugiaqaqtuuq tamakkununga kiinaujjasautiqanngittunut katujjiqatigiinut.

Kiinaujaqutigijanik Qaujisaqtimariup Kamagigialingit

Kamagigiaqaqtavut tunisinirmit isumagijattinni qanuq taanna nainaaqtausimajukkut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut pitsiaraluar-mangaata nainaaqtausimaningitigut qaujisaqtaugutinut kiinajait nalunaiqtausimaningitigut tunngaviqaqsuta aturialinnit, aulataujut malillugit Kanatamiut qaujisaqtaugutingit kiinajait malittaugiaqaqtut 810, Atsuruutiqaqsutik Unikkaarnut Nainaaqtausimajukkut Kiinajait Nalunaiqtausimaninginnit.

Kiinaujalirijirjuuq Alillajuulik,

Laisansiliit Kikkutuinnarnut Kiinaujalirinimut

Aatuua, Kanata

Juuni 30, 2021

Kiinaujait Nalunaiqtausimaningit

Nainaaqtausimajutigut Kiinaujait Qanuilinganingit

Maatsi 31, 2021

	2021	2020
Piqutiit		
Maannakkut:		
Kiinaujait	\$ 1,760,277	\$ 799,205
Tauqsiigutiit Ammalu Asingit Piqutii	373,338	419,623
Akiliqtausimagiiqtut Akiliutiugialinnut	6,433	6,544
	2,140,048	1,225,372
Akuni:		
Akitujuutiit Piqutiit	17,141	20,917
	2,157,189	246,289
Akilirialit Ammalu Piijaiviulauqtillugit Kiinaujait Piqutiit		
Maannakkut:		
Akilitsait Ammalu Asingit Akilirialit	\$ 548,253	\$ 338,187
Kinguvvariaqtat Kiinaujat Tunirrusiat	1,548,956	858,883
Maannakkut Ilangagut Aturniarnirarnirmut Ataagu Piqutiit Atuqtuarnirmut Angiqatigiitigut	2,565	2,392
	2,099,774	681,436
Akuni:		
Aturniarnirarnirmut Ataagu Piqutiit Atuqtuarnirmut Angiqatigiitigut	–	2,565
Piijaiviulauqtillugit Kiinaujait Piqutiit:		
Kiinaujaliurasuarutinut Tangiliit Piqutiit	14,576	15,960
Ajuqtitaujjaajunniqput	42,839	28,302
	57,415	44,262
	\$ 2,157,189	\$246,289

Takukkit malittut uqalimaagatsait nainaaqtausimajutigut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut.

Nainaaqtausimajutigt Saqqijaaqtut Aulajjutivinirnut

Arraagumut isulivvitsaliviniq Maatsi 31, 2021

	2021	2020
Kiinaujat Tunirrusianut Kiinaujaqtaarijauvalliajut:		
Gavamatuqakkt–Nunaqaqqaqtulirijikkut ammalu Inulirijituqakkt Kanatami	\$ 410,112	\$ 563,520
Inuit Tapiriit Kanatami	308,665	416,577
Silarjuarmit Kiggaqtuijiit Kanatamut	238,505	175,000
Nunavut Tunngavik Timinga	159,000	163,828
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingitta Tunngavingit	174,950	246,950
Nunavut Gavamangat	75,000	75,000
Inuvialuit Avittuqsimajunit Kuapiriisan	125,000	105,000
Nunatsiavut Gavamangat	75,000	80,000
Laviul Ilinniarvirjuaq	60,000	60,000
Avatiliriniq Ammalu Silaup Asijjipallianirmut Kanatami	82,327	45,265
Nunaqaqqaqsimajunut Pijitsiraqtiit Kanatami	7,450	49,500
Nunarjuarmit Uumajulirijikkut–Kanatami	–	53,820
Iqalulirijikkut Imalirijikkullu Kanatami	91,395	144,589
Kisuruluujait	48,445	29,791
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Alaaska	1,782	–
Aanniaqarnangittulirijit Kanatami	3,000	10,000
Ilinniarvirjuaq Maanituupa	–	8,350
Ualiniqqasik Avatilirijit	–	31,967
Ukiuqtaqtumit Qaujimajjutiit Kanatami	50,000	–
Kanatami Attuqtauvaktuviniit	181,605	–
Makivik Kuapiriisan	10,000	–
	2,102,236	2,259,157
Akiliqturaliit:		
Kiinaujasaat Ammalu Iqqanaijaqtinut Ikajuutiit	988,306	971,055
Qangattautiinut	–	480,139
Pilirijillarinut Akiliutiit	765,660	527,701
Aulatsinirmut Titirarvilirinirmut Akiliutiit Piliriatsanut	162,996	152,110
Tusagaksalirinirmut	203,345	95,026
Atuqtuarnirmut, Sunakkutinut, Ammalu Piliriviit	73,394	73,039
Aulajjutinut Akiliutiit	52,285	53,687
Utiqtitausimajut Aulatsinirmut Titirarvilirinirmut Akiliutiit Piliriatsanut	(163,709)	(104,789)
Akiliqtuivallianiq Tangilinnut Piquitiit	6,806	5,594
	2,089,083	2,253,562
Qaangiutisimajut Kiinaujaqtaarijauvalliajut Ungataanut Akiliutiit	13,153	5,595

Takuqasiutikkitt ilagutsiutisimajut titiqqat nainaaqtausimajunut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigt.

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit (Kanatami) Timinga

Arraagumut Isulisimajuq Maatsi 31, 2021

1. Aulatsinirmut Piqujait Ammalu Pijjutingitta Katimajit

Katimajit kiinaujjasautiqanngillutik katujjiqatigiit katujjiqatiqaqsutik Titiqqalinnit Ijjuaqtaujariaqanginningnit ataagu malillugit Avittuqsimajunit 2 Kanatami Kuapariisan Piqujat ullungani Nuvipiri 5, 1984, nalunairisimajuq aulajjutivinirnit ullungani lippu 1, 1985. Pigiaqtuviniq Nuvipiri 1, 2013, Kuapariisan kajusiujjilauqtuq titiraqsimaningit katujjiqatigiinnirmit takuununga Kanatami Kuapariisan Maligarmit tavvunga Kanatami Kiinaujjasautiqannginnirmit Kuaririisan Maligarmit. Katimajit piqataugiaqanngittut kiinaujalianguvattunut taaksilirijjutinut.

Pijjutingitta Katimajit quvvaqullugit inuit iliqqusiliriningit Kanatami ammalu silarjualimaami avittuqsimajunit ammalu quvvaqullugit qaujimaajutiit ilagijaujungitta iluaniittut inulirinirmut, kiinaujaliriniq ammalu iliqqusiliriniit miksaanut ammaluttauq Inungnut.

2. Nainaaqtausimajut Kiinaujait Nalunaiqtausimaningitigut

Nainaaqtausimajut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut pijausimajut taikannat iluunnaagu qaujisaqtaugutinut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut, aqqisuqtausimajut malillugit Kanatamiutanut kiinaujalirinirmut maliktaugiaqatukkut tamakkununga kiinaujjasautiqanngittunut katujjiqatigiinut taikani Avittuqsimajunit III tavvuuna Kiinaujalirijjuakut Aliillajuulik Kanatami Tigumiagaq Uqalimaagarmit — Kiinaujaliriniq aqqitsimajuq arraaguup isulisimajumut Maatsi 31, 2020.

Aqqisuqtauningit tamakkua nainaaqtausimajukkut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut atuqtaukitanniuniarmat, iluunnanni aturatsamaangujunit pitsiarnirmut, pitaqaqtillugu uvvalu kiggaqtuiniq naammattunit nainaaqtausimajunit qaujisaqtaugutaujunit kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut.

Makua nainaaqtausimaningitigut kiinaujait nalunaiqtausimaningit aqqisuqtausimajut aulatsijinut atuqsunigit malittauqujausimajut:

- (a) naliagu tusaratsaliakktigut iluani nainaaqtausimajukkut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut angirutikkut ajjisainnarujungit tusaratsaliat iluunnaagu qaujisaqtaugutinut kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut; ammalu
- (b) naliagu, iluunnagu aturatsamaangujunit pitsiarnirmut, nainaaqtausimaningitigut kiinaujait nalunaiqtausimaningit iluliquqtut tusaratsanik pitaqarialinnit pittailiullugu tukisinirluutiit uvvalu tukisijatsautsiangittut pijjutaujut takujatsauqullugit ilangitta pijariiqsimajut naasaqtausimajut kiinaujait nalunaiqtausimajunit, ilagijautsuti titiqqat taikannat.

Aulatsiji nalunaiqsiqattaqtuq tavvuuna nalunaiqtausimaningit asijiqsimajut tavvani piijaiviulauqtillugit kiinaujait piqutiit ammalu nalunaiqtausimaningitigut kiinaujait isaavallianingit atuinnaumatitsingittuq qaakkanniagu atuutilinnit tusaratsanik ammalu taimaimmat ilagutsiujjausimangittuq iluani nalunaiqtausimajunit kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut.

Iluunnaagu naasaqtausimaningit kiinaujait nalunaiqtausimaningitigut taakkua Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit (Kanatami) Timingit atuinnauvut apirijauguti taikunga qaujikkautilusi Katimajinut.

Inuit imaimmata, pinnguatuinnasuungunngimmata
pinasuallarisuunngummata taimangalimaaq–
taimaimmat ilitsisimavigijavut iqqanaijaaq iqqanairlugu.

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami Pigasuaqtangit Ammalu Turaagangit

- Piliriagijangitta Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit (Kanatami) turaaqtitat taikunga malittunut pigasuaqtauningit ammalu turaagangit;
- Kiggaqturlugit pigumasimajangit Kanatamiutait Inungit taikuuna nunaqutingitta katujjiqatigiingitigut (Inuit Tapiriit Kanatami), ammalu taikuuna nunataarijausimajukkut katujjiqatigiingitigut, pijjutaujut nunarjuami pijut;
- Piuqsuarlugi ammalu quvvpallialugi katujjiqatigiinnitigut Inuit inutuinnaulutik iluani Silarjualimaami Ukiuqtaqtumit ammalu ikajuqturlugit Kanatamiutait Inungit uqalimagnu-naqsinirmit katujjiqatigiillutik inuit ukua Ulaasa, Alaaska, ammalu Akukittuqtitavvuuna nunarjuarmiutanut pijjutaujut;
- Piqataulutik Inuit Tapiriit Kanatami tunisitillugit iningitta Kanatamiutait Inuit tavvuuna nunarjuarmiutanut pijjutaujut;
- Kiggaqturlugit Kanatamiutait Inuit isumagijangitta tamatsuma Sivuliqtinut Katimajinginnut taavvunga Inuit Silarjualimaami Katimajirjuangitta Katimaninginnut (Nunarjualimaamut) ammalu atuliqitsiniq, Kanatami, tukitaarutit tavvannгааqtut iluunnaagu aaqquisuqtajut taakkununga Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajiqatigiinut;
- Tukimuatitsiluni ammalu pijitsirluni piqataunirmit tamakkua Inuit nunataarijausimajukkut katujjiqatigiingit tavvani nunarjuami pijjutaujunut;
- Pijitsirluni pijitsiraqtunirmit, malillugit Inuit Tapiriit Kanatami, quvvaqtiriniq katujjiqatigiitigut akuninginni Kanatamiutait Inuit ammalu Inuit Ulaasami, Alaaska, ammalu Akukittumit;
- Tigusilutik uutturautinik ungamuakkanniullugit pigunnarningit Kanatamiutait Inuit aturlugit iluunnaagu namminingitta nunarjuami pijunnautingit ammalu pigumasimajangit nunaqaaqaaqsimajunut Inuit iluani Kanatami ammalu silarjuamit;
- Pijitsirluni nunarjuami pilirijinut tavvuuna iluunnaagu Kanatamiutait Inungit nipiqrniarmata isumaaluutiminik silarjuarmiutanut timiujunut, silarjuami katimavijjuarniujunut, gavamauqatigiittunut katimanirnut, silarjuami gavamauqatigiinnigittunut katujjiqatigiittunut, ammalu silarjuarmit nunaqaaqaaqsimajunut aulajjutiit;
- Uutturautiqarlutit silarjuarmi qutsinnilimmit sapujjinirmit ukiuqtaqtuup avatingani ammalu asijjiqpalliaavaktunit atuqtaujunnaqtunik tamakkua ullumiujuq ammalu sivunnitinni kinguvaarijajut Kanatamiutait Inuit iluunnaagu pijunnautiqatsiarlutik nunami ammalu imangata avatinginni ammaluttauq tamakkua quirruarjungit katinguauqtut ammalu uumajungit;
- Tigusiqattarlutik uutturautinut taikani silarjuami qutsinnilimmit sapujjinirmit ammalu quvvpalliautit Inuit pijunnautingitta ilagijajut tamakkununga aanniaqarnangittuliririrmit, iliqqusiliriniq, uqausiliriniq, piqqusillariit, kikkutuinnarnut pijunnautiit, uvvalu asingit pijjutaujut attuiniqasuungujunut pijunnautingitta Inuit sanavallianingitta sivuningitta inuuqatigiit iluani silarjualimaami ukiuqtaqtumit ammalu silarjuaq iluunnaagut;
- Tigusiqattarlutik uutturautinik taikani silarjuami qutsinningatigut kajungitsautinik tauqsuinnut ammalu pivalliajulirikkut Kanatamiutanut Inuit ammalu ikajurlugit pivalliajjunit kajusiutitsiaqtunit namminiqrnirmit pivallianinginni silatiagu;
- Qaujikkautilugit Kanatamiutait Inuit taimailiqqitaajunit akaillirutiit ammalu isumaaluutaajut Inungit tavvani Ulaasami, Alaaska, ammalu Akukittuq ammaluttauq apirivallugit kanatamiutait Inungit ikajuqtaugiaqarmangaata;
- Pitaqainnarlugu taavungautijukkut uqalimaaratsanik ministajunut Kanatamiutait Gavamanginnut tamatsuma akaillirutaavattut silarjuarmit pimmaritigijut tamakkununga Kanatamiutait Inunginnut;
- Pitaqainnarlugu taavungautijukkut uqalimaaratsanik ministajunut Kanatamiutait Gavamanginnut tamakkua akaillirutaajunut pimmaritigijunut Inungit tavvani Ulaasami, Alaaska ammalu Akukittuq ammaluttauq quvvarlugit pijunnautingit ammalu pigumajangit Kanataup iluani.

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami Maligalirinirmu Nalunairutiit Ammalu Katimajinu Ilagijajuti

Kanatamiutanut tuttarvinga taakkununga Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Timinngulauqsimavuuq kiinaujjasautiungittutigut katujjiqatigiit ataagu Kanatami Kuapirisan maligaq taikani 1984mi. Katimajingitta Tukimuatitsijingit sanasimajut Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingitta Kanatami Angijuuqaaq, Angijuuqaaq-Tungilia kamagiaqasuuq Nunarjuami Pijitsiqtingit/Katimajimut Ilagijajuuq, Angijuuqaaq-Tungiliani Kanatamiutanut Pilirijinut, ammalu niruaqtasimajut sivuliqtiit sitamat nunataarasuarnirmit angiqatigiigutit iqqaaqtuivikkutigut avittuqsimajunut tavvani Kanatami. Kanatamiutanut Inuit Makkuttunut Katimajit ammalu Pauktuutikkut atuni tigumiaqtuuk ilagijajutinik itsivautanik Katimajinut. Januari 7, 2007mi, Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajinginnut (Kanatami) atuutilauqtut maligaqtigut atirmit asijjiinirmit ammalu maanna atiliuqtausimajuuq imaak Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajinginnut (Kanatami).

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami Katimajiit

Monica Ell-Kanayuk

Angajuqqaq
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit
Kanatami

Lisa Koperqualuk

Angjuqqaap Tungilinga, Silarjuami
Piliriangujunut
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit
Kanatami

Natan Obed

Angjuqqaap Tungilinga - Kanatami Pilirianit
Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit
Kanatami
Angajuqqaq, Inuit Tapiriit Kanatami

Aluki Kotierk

Angajuqqaq
Nunavuk Tunngavik Timanga

Pita Aatami

Angajuqqaq
Makivik Timanga

Johannes Lampe

Angajuqqaq
Nunatsiavut Gavamakkut

Duane Smith

Iksivautaq Aulattijimmarik
Inuvialuit Aviktursimajuni Kuapurisaujut

Rebecca Kudloo

Angajuqqaq
Pauktuutit

Crystal Martin-Lapenskie

Angajuqqaq
Kanatami Inuit Inuusuttut Katimajingit

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingikku Sivuliqtiit Katimajingit

Iksivautaq

Dalee Sambo Dorough (Alaaska)

Kanata

Iksivautaq Tuglingat
Monica Ell-Kanayuk
Sivuliqtiit Katimajinginnut Ilugijaujuq
Lisa Koperqualuk

Alaaska

Iksivautaq Tuglingat
James Stotts
Sivuliqtiit Katimajinginnut Ilugijaujuq
Vera Metcalf

Kalaaliit Nunaat

Iksivautaq Tuglingat
Hjalmar Dahl
Sivuliqtiit Katimajinginnut Ilugijaujuq
Nuka Kleeman

Ulaasa

Iksivautaq Tuglingat
Liubov Taian
Sivuliqtiit Katimajinginnut Ilugijaujuq
Elena Kaminskaya

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatakkut Iqqanaijaqtingit

Joe Adla Kunuk, Tukimuaktittijimmarik

Jocelyne Durocher, Kiinaujalirinirmut Iqqanaijaqtulirirmullu Tukimuaktittiji

Carole Simon, Sivuliqtiup Ikajuqtinga

John Crump, Atuagalirinirmut Uqaujigiatimmarik

Selma Ford, Aanniaqarnangittulirinirmut Kamaji

Joanna MacDonald, Silaup Asijjiqpallianinga Aanniaqarnangittulirijillu

Hazel Ootoowak, Titirarvik Piliriaksanullu Kamaji

John Cheechoo, Atuagalirinirmut Uqaujigiat, Uumajulirinirmut Avatimillu

Stephanie Meakin, Qaujisaqtulirinirmut Uqaujigiatimmarik

Tunirrusiat Ilisaqsiniq

Inuit Ukiuqtaqtumiuqatigiit Katimajingit Kanatami qujalittiaqput ikajuqsuinginnaqattarninganut tunniqputiqaqpaktunut alianaigusukpullu ilisaqsijunnarama ukuninga ikajuutinik kiinaujalirinirmut arraagu 2020mit-2021mut.

Makivik Kuapuraisakkut (Inungnut Qangatasuulirijikkut)

Nunavut Tunngavik Timingat

Nunatsiavut Gavamanga

Inuvialuit Aviktursimajuni Kuapurisaujut

Nunavut Gavamanga

Avatilirijikkut Silaullu Asijjiqpallianinganut Kanatami

Imarmiutalirijikkut Kanatami

Kuip Kiggaqtuqtingit Nunaqaqqaqsimajuliriniq amma Inulirijituqakkut Kanatami

Nunaqaqqaqsimajunut Pijittirautit Kanatami

Nunarjualimaami Piliriniujut Kanatami

Kanatami Ittarnisalirijikkut

Ukiuqtaqtumi Qaujimajitat Kanatami

Aanniaqtulirijikkut Kanatami

Lavaal Silattuqsarvigjuaq

Guatan amma Pati Mua Tunngavinga

Tariurjuap Ukiuqtaqtumi Uumajurniaqtikkut

Silaup Asijjiqpallianinganut Maligalirijikkut Sapiliqsarainnginnirmut Kiinaujaqutingit

Nunarjuarmi Uumajulirinirmut Kiinaujaqutit Kanatami

Kanatami Avatilirinirmut Tunirrusiat Tusaumaqattautiqatigiigutit

Piukkut Ikajurasukpaktunut Papattijingit

INUIT

75 Albert Street, Suite 1001

Ottawa, ON K1P 5E7

icc@inuitcircumpolar.com

www.inuitcircumpolar.com

